

K R I S T U S - K R Á L

A R . O L I V A

1 9 3 0

N Á K L A D E M D R U Ź S T V A „ V L A S T “

P R A H A I I . , Ž I T N Á 2 6

N: 1719

NIHIL OBSTAT

Can. Dr. Ot. Švec,
censor.

IMPRIMATUR

Ant. Podlaha,
Episcopus Paphiensis, Vicarius
generalis.

Pragae, die 25. Februarii 1930.

K r i s t u s a d n e š n í s v ě t

Žádné jméno a žádná osobnost nebudí tak všeobecnou, živou a vážnou pozornost jako jméno Kristus. Odmyslíme-li si všechny pravé vyznavače Kristova učení, jsou hledači Krista ve všech vrstvách společenských, v kruzích pochybovačů, ba i v řadách úplných nevěrců. Touha po Kristu je v kulturním světě všeobecná. Přirozeně, že si přizpůsobují obraz Krista své chuti a potřebě. Jedněm je theosofem, jiným spiritistou; socialistům je socialistou, komunistům komunistou. Všichni ti pokládají Krista za reprezentanta, zástupce a hlasatele svých myšlenek a zásad. Je to jistě podle plánů dobrotivé božské prozřetelnosti, že povstal papež Pius XI., aby rozbil falešné názory dnešního lidstva o Kristu, když nám ukazuje skutečného Krista v jeho nadlidské osobnosti, v jeho majestátu a velikosti jako božského Krále. Jen tento Kristus uzdraví dnešní lidstvo.

Uvažujme o tom,

- 1. v čem vidí dnešní lidstvo svou spásu,*
- 2. čím je skutečný Spasitel dnešnímu lidstvu.*

1. V čem vidí dnešní svět svou spásu?

Spásou nové doby jest mnohým *kultura*. Kultura prý zachrání lidstvo. Co myslí kulturou? Stroje, elektrické baterie, letadla, tanky a všechny vymoženosti techniky.

Co vidíme kolem sebe? Ohromnou zříceninu evropské kultury! Na mezinárodních světových výstavách ukazovali a prohlíželi všechny nejmodernější vymoženosti národů, pak zhotovovali nástroje, aby jimi vraždili lidi a ničili majetek. Kultura, která má býti podle jedněch spásou lidstva, všímala si jen stránky hmotné, časného zisku a prospěchu. Proto ona honba za rekordem, nejvyšším a nejglacičejším úspěchem ve světovém obchodu. Proto ona nenávisť mezi národy v tomto ohledu o primát soupeřícími. Zasáhnutí Německa do tohoto zápolení o primát vyvolalo odezvu na druhé straně, moloch militarismu vztyčil hlavu, a došlo k strašlivé explozi ve světové válce, kdy modla moderní kultury sama se rozbila. — Může taková kultura býti spásou, zachránce světa? To je věru špatný zachránce!

Jiným je spásou světa *práce*. Práce je prý novým náboženstvím. Pravdou jest, že práce je přirozeným zákonem pro ducha, svaly a nervy člověka. Práce je chlebový zákon pro všechny. Práce je zákonem milosti pro křesťana, jenž si má každou kapkou potu získávat kapitál pro věčnost.

Ti, kteří vidí v práci spásu světa, rozumějí práci zcela něco jiného. Myslí práci pro společnost. Člověk má u nich jen tolik ceny, kolik procent pro stát vydělává.

Zastavme se u vchodu veliké moderní továrny. Právě píšťala oznamuje konec denního lopocení. Široká vrata se otvírají, vychází pracující lid, zemdlený a nervosní od věčného hukotu a tlučení strojů. Přistupte k těmto bratrům a deklamujte jim o práci jako spáse moderního světa. Vaše deklamace zní jim jako výsměch. Práce je jim břemenem, obtíží. — Může být práce spásou lidstva? Věru, divný zachránce, jehož miliony a miliony proklínají!

Jiným je spásou lidstva *požitek, rozkoš*. Za rozkoší a požítkem ženou se miliony lidí do kaváren a restaurací, do lázní a hor, do biografů a divadel, ženou se mladí i staří, chudí i bohatí. Píseň, kterou pějí těmto modlám, zní: panem et circenses — chléb a hry, radovánky a tance, víno a ženy! Chceme se mítí dobře na zemi, není věčnosti.

Vy, kdož tuto píseň zpíváte, zajděte do nemocnic, pějte umírajícím, že se chcete dobře mítí na zemi. Zpívejte tu píseň matce u hrobu jedináčka. Zpívejte ji v žalářích a blázincích. Zpívejte ji slepcům a mrzákům. Čím jim je vaše píseň? Nesmyslem! A nevíte, že rozkoš a požitek ničí člověka tělesně i duševně? — Mohou být požitek a rozkoš spásou lidstva? To je věru špatný zachránce!

Spásu lidstva vidí mnozí na východě, kde místo hvězdy betlemské svítí stříbrná hvězda *sovětská*. Odtud očekávají vykoupení z veškeré lidské bídy. Na tomto světě bude prý překrásně, až spojené masy proletariátu zlomí kapitalistickou nadvládu. Kéž by tady už byl ten slibovaný ráj! Z tohoto slibovaného ráje velmi málo viděti v sovětském Rusku, naopak velmi temné stíny padají na růžové naděje. Místo slibovaného ráje — hotové peklo! Nikde neupí tolik ubohých obětí lidské zvěle v temných žalářích jako právě v Rusku. Nikde není národ tolik utlačován jako právě v Rusku. Nikde není více hladu, nespokojenosti a soužení jako právě v Rusku. Cesta do Moskvy je cestou k hrobu křesťanské kultury, lidské svobody a mravnosti. Kdo boří základy chrámů a církve, boří celou budovu státního života.

Jest jen jediný zachránce světa, jest jen jediný Spasitel všech národů — *Bohočlověk, Ježíš Kristus!* „Pojďme až do Betlema a vizme tu událost, kterou Pán oznámil nám,“ tak volali proletáři-pastýři na nivách betlemských. Nevolali po světové revoluci, volali po světovém náboženství. Mají-li národové dvacátého století žítí, musí budovat na základu, jímž jest Kristus, Bůh velebený na věky. Jen tento Kristus-Bůh je ideálem lidstva, jeho zachránce svou pravdou, svými příkázáními, svou milostí. *Já jsem pravda, cesta a život.* To jsou ideály dnešního světa!

2. Čím je skutečný Spasitel dnešnímu lidstvu?

a) *Kristus — cesta.*

Já jsem cesta, volá Kristus dnešnímu světu a ničí sobectví lidské zákonem lásky: „Toto je přikázání mé, abyste se milovali vespolek“ (Jan 15, 12). I pro kritické chvíle v soužití lidí i národů dává zcela nový zákon: „Milujte nepřátele své, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují a pomlouvají“ (Mt. 5, 44). Tak léčí Kristus svět, jen tato cesta vede k pořádku a pokoji. Dnešní ubohý a nemocný svět bude uzdraven a potěšen jen tehdy, půjde-li za Kristem.

Jakou cestou jde nynější lidstvo? Cestou nepřátelství, hněvu, nenávisť, požívačnosti — samé to cesty ke zkáze! Bratr stojí nenávistně proti bratru, soused proti sousedu, národ proti národu. Po krk ozbrojeno stojí lidstvo v boji o to, co je mé a co je tvé. A proč takový shon po nabývání a proč ta touha po dělení? *Vše se děje z touhy ukojiti hlad po požitku a rozkoši.* I vyděšený chce žít tak, jak žije deset tisíc svět ovládajících. Požitek a rozkoš, rozkoš a požitek, volá lidstvo v neděli i ve všední den. Odtud pramení mravní zkáza dnešní mládeže, tu je základ strašlivého zpusnutí rodin; tu má počátek hrozná duševní bída, tu pařeníště všeho zoufalství. Kdo zachrání toto lidstvo? Já jsem cesta! Kristus životem svým chtěvému a egoistickému světu ukazuje cestu odříkání, cestu chudoby a pokory od jeslíček betlemských až na horu kalvarskou. Egoismu vyhlašuje bezohledný boj, hlásá sebezápor, jeho učedníkem může být jen ten, kdo se dovede ovládati, zapíratí, přemáhati. Bez sebepřemáhání, bez boje proti bezohledným a hrubým vášním nemůže a také nezavládne pořádek ani u jednotlivců ani u národů. Já jsem cesta! Má-li být lépe, musí jednotlivci i národové přimknouti se ke Kristu, řídití se jeho příkladem.

b) *Já jsem pravda.*

Svět je Babylonem, jeden nerozumí druhému. Jeden tvrdí, že Boha není, jiný zase, že celý svět je Bohem. Jeden hlásá, že svět nepotřebuje žádného náboženství, druhý zakládá nové sekty. Kde je pravda? Kde je blud? Lidstvo je popleteno. Vzali mu pravdu, věčnou a nezměnitelnou pravdu o osobním Bohu, o životě, duši, hříchu, ctnosti, milosti, utrpení. Kdo vyvede ubohé lidstvo z této duchovní tmy? — Kristus, král pravdy! Tento král pravdy přišel s nebe, aby hlásal čistou pravdu. Kristus, král pravdy, hlásá lidstvu radostnou zvěst o trojjediném Bohu, o jeho nekonečné lásce k lidstvu, o vykoupení, věčném nebi, pravdu o pravém smyslu života. Svým příkladem hlásá pravdu o významu utrpení. Zakládá církev, učitelku pravdy, aby lidstvo jeho pravdu mělo stále celou, čistou a neporušenou. Kdo slyší církev, slyší Krista. Vzpamatujeli se nynější lidstvo, půjde-li za Kristem, bude-li slyšeti hlas jeho církve a zachovávatí ho, bude zachráněno. Nemá-li lidstvo bíděně zhynouti, musí do školy krále pravdy, musí do školy Kristovy! Jiné pomoci není a nebude.

c) *Já jsem život.*

Názory nynějšího světa o životě jsou velmi pošetilé. Jeden myslí, že účelem života je dosáti rekordu ve sportu, jiný myslí, že účelem života je vyžít se, jiný opět soudí, že cílem životním je ve dne v noci spekulovati, jak nejvíce vyzískati peněz. Kam vedou tyto názory dnešní lidstvo? Častěji k smrti než k životu! Všecky obyčejně končí trpkým zklamáním. Proto tolik zoufalství, proto ta přímo příšerná čísllice sebevrahů. Proto ono bolestné volání po vysvoboditeli u všech stavů, tříd i pohlaví.

Dnešní lidstvo je životem znaveno a přece po životě touží. Kdo mu pomůže? Kde najde lidstvo útěchy a pomoci? U pramene pravého života! Já jsem život. Jen a jen Kristus dává pravý život. Sám umírá, abychom my z hříchu povstali a žili. Svě tělo a svou krev dává nám za pokrm, nejtěsněji se s námi spojuje. Tak se stává zdrojem a pramenem pravého života. S Kristem život — bez Krista smrt! Já jsem život. Chceme-li žít, musíme se spojit s Kristem, králem života.*)

K r i s t u s - B ů h

Jen Kristus, Pán světa a vítěz nad životem i smrtí, jen Kristus-Bůh může lidstvu něco říci, smí od lidí něco požadovati. Proto je pravda o božství Kristově nejdůležitější pravdou z celé nauky o Kristu. Božství Kristovo je základním kamenem naší svatě víry. Nutno tedy zodpověděti otázku: Kdo jest Ježíš Kristus?

Slyšme, jak tuto otázku zodpovídá:

1. *nevěra,*
2. *víra.*

1. Co praví o Kristu nevěra?

Nevěra *nekritická* praví, že Kristus vůbec nežil. To, co se o něm mluví, je prý báje, román, legenda. Jiní nekritičtí nevěrci tvrdí, že křesťanství se zrodilo z pohanských, socialistických proudů a Kristus je vybájený nosič těchto myšlenek. Zprávy evangelií jsou prý převzaty z jiných náboženství, z legend římských, rabbinských a východních. Tak a podobně bájí o Kristu nevěra nekritická.

Na první pohled poznáváte strašnou nekritičnost těchto popěračů Krista 19. a 20. století. Každý rozumný člověk ví, že otázka *zda Kristus žil či nežil, je věcí historie*. Nuže, co praví dějepisci? Pohanští i židovští spisovatelé i dějepisci dokazují svorně, že Kristus skutečně žil. Římský místodržitel *Plinius mladší* kolem r. 110 píše z Malé Asie císařovi Trajanovi, že křesťané se v neděli shromažďují, aby uctivali Krista jako svého Boha. Římský dějepisec *Tacitus* kolem r. 116 po Kr. líčí pronásledování křesťanů za císaře Nerona a praví: Jméno křesťanů pochází od Krista, kterého dal popravit za vlády Tiberia císaře Pontský Pilát. *Josef Flavius* ve svých *Starozitnostech* píše: Toho času žil

*) K těmto promluvám použito kázání P. Ondřeje Engela: *Christus und moderne Welt*.

Ježíš, muž moudrý, je-li vůbec dovoleno člověkem ho nazývat, učitel lidí, jenž získal mnohé židy a pohany. A ti, kteří ho dříve milovali, nepustili ho ani tehdy, když ho Pilát k žalobám židů odsoudil k smrti na kříži. — Komu budeme spíše věřiti: židům a pohanům, kteří žili brzo po Kristu a dokazují Kristovu existenci a jeho smrt, či moderním nekritickým popěračům Krista?

Někteří nepřátelé Kristovi tvrdí, že křesťanství je bájka. Co o tom souditi? Kristus podle našeho letopočtu vstoupil na nebe kolem r. 29. Sv. Pavel psal své první listy o Kristu kolem r. 50. Mohla v této krátké době vzniknouti bájka o Kristu? Celé toto povídání o bájce je hrozným nesmyslem, možno-li dokázati, že první evangelium bylo napsáno v prvním století. Bájka nevzniká hned, potřebuje dlouhé a dlouhé doby. Nuže, co dokazuje nynější věda o době napsání evangelií? Věda dokazuje, že první evangelia byla napsána do r. 70. po Kristu.

Jiní chtějí dokazovati, že křesťanství pochází z budhismu. Budhismus byl znám na západě teprve ve druhém a třetím století. Může být budhismus pramenem křesťanství? Křesťanské myšlenky, které budhismus má, převzal z křesťanství na západě ve 3. a 4. století. Nepodaří se tedy popěračům Krista historického přemístiti do říše bájí. A proč se jim to nepodaří? Proto, že známe rodokmen Kristův až ku králi Davidovi, ba až k Adamovi, že známe jeho vlast Palestinu, jeho rodiště Betlem, jeho bydlíště Nazaret, kde ve skrytosti žil až do mužných let, že známe i místo jeho ukřižování. *Dějepis jasně přesvědčuje každého nepředpojatého člověka, že Kristus skutečně žil.*

Jiný směr moderní nevěry, nazveme ji nevěru *kritickou*, nepopírá existenci Krista, nýbrž jeho božství. Tato nevěra chválí Krista jako ideál lidstva. Kristus, podle této nevěry, byl veleduch, nazaretský mudřec, jenž své nepřátele trefně odrazil. Byl tak dobrým a laskavým přítelem lidí, že nemá následovníků; jeho miláčky byli děti, chudí, nemocní, hříšníci. Byl magnetem srdcí, v lidu neobyčejně oblíbený, pravý demokrat, za nímž šly masy. Byl to náboženský genius, jenž se těšil boží přízni a milosti. Kristus historický je prý onou vznešenou postavou, která nutí k následování, poněvadž je to vzor při hledání Boha, charakter bez poskvrny, jeho život bezúhonný. Není to velkolepé, co všechno kritická nevěra o Kristu ví? I my tvrdíme, že Kristus byl ideálem člověka, výkvětem lidstva. Ale, a to je nesmírně důležité, byl Kristus *jen* člověkem? Co nám může i ten nejideálnější člověk říci, co nám může dáti i nejlepší hledač Boha? Býti pouze člověkem znamená omezenost a slabost. Pouhý člověk může klásti otázky, ale může také na všechny dáti spolehlivé odpovědi? Kdo nám skutečně chce pomoci, musí státi nad námi, býti víc, než jsme sami. Pomoc může přijíti jedině s nebe od *Krista-Boha*. A právě tohoto Krista-Boha popírají a zamítají nevěrci. Nechtějí, aby nad nimi panoval, aby jim něco rozkazoval, přikazoval a zakazoval. Proto přicházejí se svou vábivou kritikou a škrtají z evangelií a Písma sv. všechna ta místa, v nichž Kristus je líčen jako nadsvětová a božská osoba. Tvrdí bezdůvodně, že křesťané později učinili z Krista-člověka Krista-Boha, ze syna lidského syna božského.

Posvěťme si na tuto smělost, abychom mohli prohlásiti její bankrot. Přesná historická věda dokazuje, že evangelia svatých: Matouše, Marka a Lukáše byla napsána před rokem 70. po Kristu a že evangelium Janovo vzniklo v letech 90. po Kristu. Kdo to dokazuje? Nejstarší křesťanská literatura, t. j. ony knihy, které byly psány v 1. a 2. stol. a z evangelii citují. Na první století ukazují zeměpis i řeč evangelii, totéž ukazuje popisování zařízení a zvyků. Evangelisté popisují události názorně, přesně a živě. Znají Palestinu i její lid z prvního století, znají mravy lidu, jeho náboženská zřízení i ceremonie, jeho postavení sociální, závislost na Římanech, jeho staré tradice a přítomné naděje. Proto nejnovější historická badání přiznávají evangeliiu cenu historickou. Evangelisté vše viděli a slyšeli, jsou muži naprosto hodnověrnými, plným právem tedy *kritická věda historická pokládá evangelia za pravé a nefalšované prameny historické.*

2. Co praví o Kristu víra?

Otevřme nefalšované a pravé prameny, evangelia, ta nám poví, kdo Kristus je!

Nejdůležitějším důkazem o božství Kristově je *vlastní svědectví Kristovo*. Každý sám nejlépe ví, kým jest a odkud jest.

Kdo jest Ježíš Kristus? Ježíši Kriste, pověz nám sám, kdo jsi. Evangelia dávají první odpověď: „Prve než Abraham byl, jsem já“ (Jan 8, 58). Je tohle možné? Kristovi, když takto mluví, je teprve 30 let, může tedy býti starším Abrahama, jenž žil před dvěma tisíci lety? Kristus musí mluvit pravdu, jsou tedy slova jeho jenom tehdy srozumitelná, je-li Bohem, žije-li od věčnosti! — Kdo je Kristus? Ježíši Kriste, pověz nám sám, kdo jsi. Slyšme druhou odpověď: „Já a Otec jedno jsme“ (Jan 10, 30). „Všecko, cokoli má Otec, mé jest“ (Jan 16, 15). „Cokoli činí Otec, to činí podobně i Syn“ (Jan 5, 19). Ježíš si přivlastňuje božskou přirozenost. Vše, co má všemohoucí, nejvyšší dokonalý, moudrý a svatý Bůh, to patří i jemu ve stejné míře. — Ježíši Kriste, v prach padáme před tvou velebností a klaníme se Tobě! Se svatým Pavlem voláme: „V tobě přebývá všechna plnost božství tělesně, t. j. skutečně“ (Kol. 2, 9). Kristus, charakter veskrze poctivý, věrohodný a nejslechetnější, praví sám o sobě, že jest Bohem. Jeho slovům musíme věriti!

Kdo jest Ježíš Kristus? Tažme se *jeho přátel, jeho učedníků*. Tu otázku dal jim Kristus sám, když zkoušel víru jejich. Bylo to v krajině Caesaree Filipovy. Otázka Kristova zněla: „Kým praví lidé býti Syna člověka?“ Apoštolové odpovídali: „Jedni Janem Křtitelem, jiní Eliášem, jiní Jeremiášem nebo jedním z proroků.“ Vyvolený lid tedy ještě nevěděl, kdo Kristus jest. Od svých vyvolenců požadoval Kristus více, požadoval pevnou víru, proto jim dává druhou otázku: „Vy pak, kým mě býti pravíte?“ Jménem všech odpovídá Petr: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Ježíš potvrzuje pravdivost jeho slov: „Blahoslavený jsi Šimone, synu Janův, neboť tělo a krev nezjevilo toho tobě, nýbrž Otec

můj, jenž jest na nebesích“ (Mt. 16, 13—17). Pro Ježíše-Boha umírají apoštolové radostně smrtí mučednickou.

Kdo jest Ježíš Kristus? Tažme se jeho *nepřátel*. Kdo jimi byli? Velekněží, zákoníci a farizeové. Dali ho předvésti před veleradu, nejvyšší soud židovský. Kaifáš, předseda velerady, táže se slavnostně Ježíše: „Zapřisahám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus. Syn Boží?“ Kaifáš slavnostní formou přísežně vyzývá Krista, aby odpověděl k dané otázce; kdo byl takovým způsobem vyzván, byl povinen dáti odpověď a říci pravdu. Co odpovídá Kristus? „Ty jsi to řekl; od tohoto času uzříte Syna člověka seděti na pravici Boží a přicházeti v oblacích nebeských.“ Kristus slavnostně odpovídá svým nepřátelům, že jest pravým Synem Božím. Tu velekněz roztrhl roucha svá na znamení velikého zármutku, pokládal totiž slova ta za rouhání a tedy urážku Boha. Rouhal se! Hoden jest smrti! Odsoudili ho k smrti kříže. Proč nepřátelé odsoudili Krista k potupné smrti? Proto, že o sobě tvrdil: Syn Boží jsem!

Kdo jest Ježíš Kristus? Zkoumejme jeho *skutky*. Kristus na potvrzení svého božství činil zázraky. Pyšná nevěra volá: zázraky neexistují, v zázraky nevěřím! Všecko byla hypnosa a sugesce. Ten či onen skutek byl by zázrakem jen tehdy, kdyby byl nade všechny síly přírodní, což je dotud nemožným tvrditi, pokud všech přírodních zákonů neznáme.

K uznání zázraku netřeba znáti všech zákonů přírodních, stačí, známe-li účinnost jednoho zákona přírodního v jednom oboru. Lékařská věda dokazuje, že uniká lidská síla, život, kde nastává rozklad lidského těla. Všichni lékaři dosvědčují, že mrtvola nemůže býti přivedena k životu žádným způsobem, v žádné laboratoři, žádným lékem, ani hypnosou nebo sugescí. A teď si otevřme evangelium sv. Jana! Lazar čtyři dni jest již v hrobě, tělo jeho již zapáchá. Ježíš přistupuje k hrobu, dává odvaliti kámen, a na slova Ježíšova: „Lazare, pojď ven“ — Lazar vstává a vychází z hrobu! To je triumf Kristova božství. Všecky zákony přírodní jsou podřízeny jedině Bohu, stvořiteli nebe i země. Je-li Kristus pánem nad životem i smrtí, musí býti Bohem!

A což teprve *zmrtvýchvstání Páně*! Mrtvý Kristus visí na kříži, z boku kopím probodeného vytéká krev a voda, důkaz, že jest skutečně mrtvý. O zdánlivé smrti nemůže vůbec býti řeči. Položili ho do hrobu. Třetího dne svou vlastní mocí spojuje duši s tělem, vychází z hrobu jako slavný vítěz nad smrtí. To je triumf jeho božství. A jsou tu nějací svědci, že Kristus skutečně vstal z mrtvých? Ano! Jeho přátelé i nepřátelé, tito zvláště, neboť se převelice namáhali pravdu tu zahladiti. I mezi apoštoly byl jeden nevěřící, jehož svědectví o skutečném zmrtvýchvstání nám dostačí. „Viděli jsme Pána,“ volají apoštolové na Tomáše, jenž byl nepřítomen, když se jim Spasitel ukázal. A co jim odpovídá Tomáš? „Neuzřím-li v rukou jeho rány hřebův a nevpustím-li prstu svého na místo hřebův a nevložím-li ruky své v jeho bok, nevěřím“ (Jan 20. 25). A po osmi dnech ukazuje se Ježíš opět apoštolům v přítomnosti Tomáše a praví mu: „Vlož prst svůj sem a viz ruce

mé a vztáhni ruku svou a vpust v bok můj; a nebudiž nevěřící, nýbrž věřící“ (Jan 20, 27). Tomáš padá na kolena a volá: „Pán můj a Bůh můj!“ To je triumf Kristova božství. Proto píše sv. Pavel: „Nevstal-li Kristus z mrtvých, marné je hlásání naše. marná i víra vaše“ (1. Kor. 15, 14). Nevstal-li Kristus z mrtvých, není Bohem, nejsme vykoupeni, byl pouhým člověkem. Kristus přemohl smrt, Kristus z mrtvých vstal! Jest tedy Bohem, vykoupil nás! Jen za tohoto Krista-Boha umírají miliony mučedníků až na naše doby, budou umíratí — bude-li to vůle boží — až do konce světa.

Kdo jest Ježíš Kristus? Kristus je Bůh! To dokazuje Kristus sám, dokazují to jeho přátelé i nepřátelé, dokazují to jeho zázraky. Jen Kristus-Bůh je Kristem historickým, Kristem naší víry, jemuž se klaníme, jemuž holduje všechno stvoření. Jen Kristus-Bůh založil církev, která obnovila svět a dala lidstvu kulturu a civilizaci. Kristus je Bůh. Rouhati se Kristu znamená rouhati se Bohu; nenáviděti Krista znamená nenáviděti Boha.

My, věrní jeho, padáme na kolena před jeho trůnem, svatostánkem, a klaníme se mu v hluboké pokoře. Tomuto Králi lidských srdcí slibujeme: Čím více, Ježíši Kriste, nerozumní tebou pohrdají, tím více budeme a chceme tě milovati. Čím více nevěra bude tě napadati, tím více budeme tě hájiti. Čím méně jsou tvá přikázání respektována, tím horlivěji a věrněji budeme je plniti. Ježíši, Bože náš a Králi náš, tvými jsme, tvými býti chceme!

K r i s t u s - K r á l z b o ž í m i l o s t i

Každá doba hledá u Krista útěchu a pomoc. Podle potřeby maluje si i obraz Krista. Když zkomírající pohanství v prvních stoletích po Kristu připravovalo mnohou krvavou lázeň horlivým vyznavačům křesťanství, zářil jim obraz Krista-Soudce. V dobách stěhování národů a křižáckých výprav obraceli se křesťané ke Kristu-Vůdci. V dobách materialismu a kapitalismu vystupuje obraz božského Srdce Páně s výzvou a napomenutím, aby lidstvo povstalo z bahna všednosti a zušlechťovalo srdce i duši. V dobách zmatku a bezradnosti, kdy lidstvo potřebuje spolehlivého vůdce, světového monarchu, ustanovuje papež Pius XI. z vnuknutí Ducha svatého svátek Krista-Krále, aby národové učili se tohoto Krále znáti, jeho vládu uznávali a klaněli se Mu v lásce a věrnosti.

Kristus byl:

- 1. za krále pomazán,*
- 2. jako král lidstvu zvěstován,*
- 3. má královskou moc a*
- 4. královské jest jeho požehnání.*

1. Kristus byl za krále pomazán.

Králem stává se jednotlivcem volbou, následnictvím, násilím, dobytčností. Zcela jinak jest tomu u Krista. Kristus jako člověk jest králem, ale ne z přízně lidu a usnesení parlamentu, ne následnictvím, docela už ne násilím a dobytčností, nýbrž jedině a výhradně z *boží milosti*. Kristus stává se králem *dvojím pomazáním*. Ježíš je právě tak Bohem jako Otec a Duch svatý, jest druhou božskou osobou. Tato druhá božská osoba přijala v Kristu k přirozenosti božské ještě přirozenost lidskou s duší a tělem. Tyto dvě přirozenosti jsou v Kristu tak těsně spojeny, že lidská přirozenost dosáhla nejvyšší dokonalosti a byla úplně ovládána božskou osobou. Není tedy v Kristu Já lidské, nýbrž jen božské, lidské Já bylo božským Já úplně zatlačeno. Právil-li tedy Kristus: Já se modlím, modlí se Bůh. Právil-li: Já miluji, miluje Bůh; Já rozkazuji, rozkazuje Bůh! V Kristu jest jen jedna osoba, osoba božská: jedno Já, věčné, božské. Toto nejtěsnější spojení lidské přirozenosti s božstvím je královským pomazáním Ježíše Krista. Tímto královským pomazáním *dostává člověk Kristus* všecku moc a všecka práva nad veškerým stvořením. V Kristově lidské přirozenosti zrcadlí se majestát Boha, jeho důstojnost, velikost a svatost více než ve všech ostatních tvorech, Marii a nejvyšší duchy nebeské nevyjímajíc. Proto jest Kristus jako člověk tímto pomazáním hlavou všeho tvorstva. V lidské přirozenosti Ježíšově dostává se věčnému Otci jako stvořiteli stejnorodé, dokonalé, nejvyšší úcty a nejvyššího oslavení, čehož všichni ostatní tvorové schopni nejsou. Proto volá nebeský Otec při křtu Ježíšově: „Tento jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo“ (Mt. 17, 5). Jak vznešeným králem jest Bohočlověk Ježíš Kristus!

Druhým pomazáním Ježíše Krista je pomazání *vlastní krví na kříži*. Hříchem Adamovým dostalo se lidstvo do moci ďábla, bylo Bohočlověku odcizeno. Kristus svou smrtí lidstvo vykoupil, jest tedy zcela jeho vlastnictvím. „Ne porušitelnými věcmi, zlatem neb stříbrem, byli jste vykoupeni, nýbrž drahou krví Krista“ (1. Petr 1, 18). Nejsme svoji, nýbrž Kristovými, chrámem božím. I těla naše jsou údy Kristovy. Kristus je svým druhým pomazáním, svou krví, králem všech lidí, všech jazyků i národů.

2. Kristus byl jako král lidstvu zvěstován.

Již ve *Starém zákoně* vyslanci boží ohlašují slavně a hlasitě Krista jako krále světa. Sedm set let před narozením Kristovým ohlašuje z příkazu Boha prorok Isaiáš království Kristovo: „Neboť dítě narodí se nám, a syn bude nám dán, vladařství na rameni bude mít, a nazýván bude: zázračný, rádce, Bůh silný, otec na budoucí věky, kníže pokoje“ (6, 9).

Dvě stě let později ohlašuje krále Krista prorok Daniel: „A viděl jsem ve vidění, s oblaky nebeskými přicházel jako syn člověkův, přišel až k starci velikého věku, a postavili jej před obličej jeho. A dal jsem mu moc a čest a vládu; všichni národové, kmeny a jazyky slou-

žiti budou jemu; moc jeho jest moc věčná, již nepozbude, a vláda jeho nebude zrušena“ (7, 13—14). Největší proroky poslal Bůh Otec, aby světu ohlašovali příchod Krista, krále světa.

Nahlédněme do *Nového zákona*. Před devatenácti sty lety posílá Bůh kníže andělů jako hlasatele Kristova království. Archanděl Gabriel mluví z rozkazu božního k P. Marii: „Porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude, a Pán Bůh dá mu trůn Davida, otce jeho, a bude kralovati v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce“ (Lk. 1, 31—33). Hned při narození Ježíšově přicházejí králové do Betlema pokloniti se novorozenému králi: „Viděli jsme hvězdu jeho na východě, i přišli jsme poklonit se jemu.“ Nejslavnější proklamaci svého království vyslovil Ježíš sám. Pilát se ho táže: „Tedy králem jsi ty?“ A Ježíš odpovídá: „Ano, já jsem král“ (Jan 18, 37). „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi“ (Mt. 28, 18). Kristus slavnostně prohlašuje, že jeho moci královské podřízení jsou andělé i archandělé, lidé i národové, všecko stvoření.

3. Kristus má královskou moc.

Býti králem znamená býti vládcem poddaných pro jejich blaho. Král nemůže mluvit s každým poddaným, neoznamuje jim tedy svou vůli ústně, dává jim svou vůli v zákonech, které mají směřovati ku blahu lidu.

Je-li Kristus králem, musí býti i *zákonodárcem*; blaho a pořádek v říši jsou podmíněny dobrými zákony. Ježíš je zákonodárcem z *vlastní moci*. Odstraňuje zákony staré a dává zákony nové. Činí tak svým jménem. Otevřme evangelium sv. Matouše, kapitolu pátou. Čteme tam: Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezabiješ! Kdo by zabil, propadne soudu. Já však pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, propadne soudu. — Slyšeli jste, že bylo řečeno: Oko za oko, zub za zub. Starý zákon připouštěl právo odvety. Já však pravím vám: Milujte nepřátele své, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují. — Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezcizoložíš! Já však pravím vám, že každý, kdo hledí na ženu, aby ji požádal, již zcizoložil s ní v srdci svém. Řečeno jest také: Kdo by propustil manželku svou, dej jí listek zápuďný. Mojžíš dovolil vám ženu propustiti pro tvrdost srdce vašeho, já však pravím vám, že každý, kdo propouští manželku svou a jinou si bere, zcizoloží. — Vpravdě, vpravdě pravím vám, tak Kristus prohlašuje a posiluje autoritu svých zákonů. — Kristus požaduje pro své zákony *absolutní poslušnost*. „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákon nebo proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit“ (Mt. 5, 17). Moderní člověk chce býti autonomním, sám sobě zákonodárcem, proto tak mnozí Krista nenávidí. Uznávali by ho, kdyby je nechal dělati, co sami chtějí. Nedovedou pochopiti, že Kristus je pánem a králem neomezeným, jemuž nutno se podrobiti bezpodmínečně ve všem, i za cenu života.

Kristus král bude pohrdače svých zákonů *souditi*. Kdo se jeho zákonům nepodrobí, ucítí jeho moc soudcovskou, neujde zaslouženému trestu. K moci zákonodárné patří nutně i moc soudní a trestní. Zákonodárce zbytečně by dával zákony, kdyby nemohl přestupníky zákonů volati před svůj soud a trestati je! Kristus výslovně praví: „Otec ne soudí nikoho, ale veškeren soud dal Synu“ (Jan 5, 22). Kristus na tomto soudu odměňuje a trestá podle práva a spravedlnosti. Nikdo, ani nevěrec, soudu krále Krista neujde. Jest někde na celém světě, byl někdy nebo bude král s takovou mocí a autoritou?

Kristus nechtěl tuto svou moc královskou vykonávati v plném rozsahu. Nejednalo se mu o *království světské*, neboť veřejně prohlásil: „Království mé není z tohoto světa,“ není to království pozemské, jak si je představujeme, je to království duchovní, království srdcí. Kristus mohl plným právem vykonávati svou moc přímo u národů a králů. Proto se necítil povinen platiti daň; požadovanou daň platí jen proto, aby lidu nepohoršil. Kristus nechtěl politické království, neboť ponechal knížatům jejich moc, uznal římského císaře za vládce Palestiny, a nařídil: „Dávejte císaři, co je císařovo.“ V otázkách čistě světských mají vládcové rozhodovati podle nejlepšího vědomí a svědomí ku blahu poddaných. Kristus jen žádá, aby světští vladaři ve správě státu řídili se *jeho příkázáními*. Stát mu zůstává podřízen a je povinen mu sloužiti. Stát je společnost lidí, musí tedy státní vrchností a úřady Krista ctíti a poslouchati. Stát má se řídití jeho zásadami v zákonodárství, soudnictví a hlavně ve výchově mládeže. Ředitelé státu jsou jen *zástupci Kristovi*, za takové se mají také pokládati.

Kristus chce býti králem duší a srdcí. Chce království, do něhož lidé vstupují křtem a pokáním, v němž, spojení láskou, žijí jako bratři a sestry, v němž není hladu ani žízně po bohatství, majetku, rozkoši, nýbrž po spravedlnosti a svatosti za stálého sebezpřemáhání. Svou královskou moc uplatňuje při posvěcování duší, při vedení člověka k věčné blaženosti. Ať žije v našich srdcích tento Kristus král!

4. *Královské je Kristovo požehnání.*

Z tohoto Kristova království proudí *největší královské požehnání* na jednotlivce i celé národy. Největší požehnání dostává člověk, je-li Kristus králem *jeho rozumu*, neboť tento člověk má pravdu, která osvobozuje a šťastným činí. Největší požehnání dostává člověk, je-li Kristus králem *jeho vůle*, neboť v lásce spojuje se vůle člověka s vůlí Kristovou. Proto praví Kristus: „Kdo má příkázání moje a je zachovává, ten mě miluje“ (Jan 14, 21). Největší požehnání dostává člověk, je-li Kristus králem *jeho srdce*, neboť není ovládáno falešnými a srdce pustošícími požitky a hříchy. Běda člověku, v jehož srdci není místa pro Krista, je-li tam místo jen pro starosti, co budeme jísti a pítí, a čím se budeme odívati, je-li tam místo jen pro politiku, alkohol, rozkoš a zábavu! Služba světu znamená zpustnutí srdce, jeho o-chuzení, bankrot, zoufalství. Služba Kristu znamená blaženost a pokoj,

znamená připodobňovati se Bohu. Ježíši, králi, učiň srdce naše podle srdce svého, buď králem srdcí našich!

Největší královské požehnání dostává *rodina*, je-li Kristus jejím pá-
nem a králem. V takové rodině je svazek manželský svazkem posvá-
tým, rodiče jsou dětmi ctěni, milováni, děti jejich radostí a štěstím.
Taková rodina respektuje božské právo dětí, které chrání život dítě-
te již před zrozením a rodiče zavazuje k svědomité výchově. V takové
rodině panuje zásada: Jeden za všechny, všichni za jednoho. Ježíši,
králi, buď králem našich rodin!

Největší královské požehnání dostává se *lidu i státu*, je-li Kristus krá-
lem a vládcem jejich. Skrze něho dostává státní autorita náboženské po-
svěcení, tu se vládne nesobecky, spravedlivě. Poslušnost poddaných je
zušlechtěna, neboť poslouchají pro Boha. V takovém státě je klid a po-
řádek, pokoj a spravedlnost. Budou-li národové ovládnuti Kristem a jeho
duchem, uskuteční se slova proroka Isaiáše: „Zkují v radlice své me-
če a svá kopí v srpy ženců. Nezdvihne meče kmen proti kmeni, aniž
cvičit se budou k boji“ (2, 4). Války budou zažehnány, láska údělem
národů i jednotlivců. Svět bude královstvím pokoje, svazem národů
z bratrů a sester pod žezlem božského krále Ježíše Krista.

Ježíši, králi z boží milosti, v hluboké pokoře se ti klaníme a volíme
za krále svého. Radostně uznáváme tvou královskou moc, ochotně se
podrobujeme všem tvým zákonům, neboť vedeš nás jen a jen ke štěstí.
Radujeme se z největšího požehnání, které vlada tvá dává jednotlivcům
i národům. Tobě patří náš rozum, naše vůle i srdce; tobě budou slou-
žiti naše rodiny, otcové, matky i děti; tebe chce poslouchati lid náš
i země naše. Ježíši, králi světa, dej nám pokoj a mír!

K r i s t u s - K r á l d u c h ů

Moderní svět chlubí se svou vědou. Je nesporno, že lidská věda vyko-
nala věci veliké. Svými vynálezy a objevy ovládla skoro celou přírodu.
Proto ona pyšná hesla o svobodě badání, vědy, myšlení. A přece s váž-
nou starostí se tážeme: Učinila věda při všech těch vynálezech a ob-
jevech lidstvo šťastnějším? Nebyla to právě věda, která příliš zdůraz-
ňovala stránku hmotnou, která vzala lidstvu nejvyšší pravdy, popřela
Boha, věčnost a tím připravila lidstvo o duševní štěstí a hnala masy
k zoufalství? Nevold hlasitě a prosebně naše doba *krále duchů*, krále
vědy, vůdce k pravdě? Kdo jest tím králem a vůdcem? Jediný Ježíš
Kristus! Ježíš je:

1. *světlo duchů* a
2. *vůdce duchů*.

1. Kristus je světlo duchů.

Kdo chce jiné věsti, musí míti duševní převahu. Kdo chce jako král
ovládati všechny duchy, i největší duchy světa, musí míti *největší du-*

ševní převahu, musí být mistrem vědění, mít vědění universální. Universální vědění měl Kristus jako člověk. Spojením lidské přirozenosti s přirozeností božskou byl jeho rozum patřením na Boha rozumem nejdokonalejším, Ježíš jako člověk vidí a poznává vše, co existuje v minulosti, přítomnosti i budoucnosti, zná i nejtajnější myšlenky lidské. Kristus zná vše přirozené i nadpřirozené; jeho duch zná všechna tajemství přírody, síly, pohybu, života, myšlení; zná všechny nadpřirozené pravdy o Bohu, vnitřním životě, milosti, prozřetelnosti, dobrotě, shovívavosti a trpělivosti boží. Proto s úžasem hledí prorok Isaiáš na tohoto krále vědění, nedosažitelný ideál učenosti, a volá: „Spočine na něm duch Hospodinův, duch rozumu a moudrosti“ (11, 2). Kristus nebadá, nehledá pravdu, Kristus vše ví a zná. Je světlo světa a pravda! Když vystoupil jako učitel, užasli zástupové nad jeho učením, neboť učil je jako moc maje. Jakými duševními trpaslíky jsou proti němu Plato a Aristoteles s veškerým svým vědáním! Čím jsou proti Kristu Kant, Hegel, Schopenhauer a jiní se svým stálým hledáním, pochybováním a popíráním? Ubohými červíčky! Kristus své universální vědění nastavěl na .odiv. K svému okolí mluvil vždy, jak toho vyžadovala tehdejší kultura a tehdejší názory. Předčasné zasáhnutí do postupu vývoje duševního bylo by nemoudré a nepedagogické. Kristus také nepřišel na svět, aby lidstvo učil různým oborům vědění, nýbrž aby vydal svědectví pravdě. „Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě“ (Jan 18, 37). Úkolem jeho nebylo založití království politické, úkolem jeho nebylo hlásati světskou kulturu, nýbrž kulturu ducha, který se má připodobňovati Bohu.

Z universálního vědění Kristova vyznařují hlavně *jeho moudrost vladářská a vychovatelská.*

Jako král světa zná přesně, co se za jeho vlády stane: zná prostředky i cesty, odpor i obtíže přírodní a světové, lidské i státní. Nepotřebuje vědění ministrů a různých radů. Zná otázky chudiny: co budeme jísti, co pítí, čím se odívati? Zná život rolníka, pastýře, opuštěné vdovy; zná rejdy celníků, zatvrzelost moudrých tohoto světa; zná zacházení s dlužníky, necitelnost boháčů, bezmocnost ubožáků; zná nedostatky vlasti, lidstva, světa; zná mravní bídu lidu. Zná i vlastní osud svůj: „Hle, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se tam všechno, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka; bude totiž vydán pohanům a budou se mu posmívati a ho tupiti a na něj plivati, a když ho zbičují, zabijí ho; ale třetího dne vstane z mrtvých“ (Lk. 18, 31—33). Zná i budoucnost svého království, neboť předpovídá apoštolům, že s nimi budou jednati jako s ním jednali, že budou v nenávisti u všech pro jméno jeho. Nepatrné zrno hořčičné roste v mohutný strom, jeho království se rozšíří po celém světě, jeho evangelium bude hlášáno všem národům. Jest někde, byl a bude někdy král s takovým královským vědáním?

Jedinečnou byla i jeho *moudrost vychovatelská*, jedinečným jeho pedagogické vědění, které ukazuje, *jakým má být učitel, jakou učebná metoda, jakým učebný cíl.*

Kristus jest nejdokonalejší vzor učitele, v něm každá učitelská osoba musí viděti svůj nejdokonalejší ideál. Vychovávatí znamená svěřence zdokonalovati, v díle božím pokračovati. Člověk vychovává z příkazu božího a s pomocí boží. Vychovatel zastupuje Boha. *Autoritu*, t. j. právo a moc učiti, dává všem učitelům jediný Bůh. Jeho jménem směji a mají od svých svěřenců požadovati úctu, poslušnost, důvěru a lásku. Sám Bůh ohlašuje Krista vychovatelem lidstva: To je můj milý Syn, toho poslouchajte! Toho vědom, volá Kristus: „Jeden jest vůdce váš, Kristus“ (Mt. 23, 10). — *Kristus má nejkrásnější vlastnosti vychovatele*: lásku, trpělivost, nezištnost, bezúhonnost. Vychovatel potřebuje lásku a důvěru, neboť jen láska lásku plodí. Srdce Ježíšovo je výheň láskou planoucí. Tisícerymi důkazy projevuje se tato láska k veškerému lidstvu, hlavně k těm, kteří pomoci potřebují, a k dětem. Přirozenými účinky lásky jsou soucit, mírnost, trpělivost. Vychovatelé při slabosti, lehkomyšlnosti, povrchnosti a zapoměnlivosti mladého věku a lidí vůbec musí býti do krajnosti trpělivými. Nad slunce jasněji září tato ctnost vychovatelská u Ježíše, pozorujeme-li těžkopádnost jeho učedníků, dotěrnost, neomalenost a sobeckost lidu, lehkomyšlnost a bezohlednost lepších vrstev, nestydatost a nenávisť jeho nepřátel. Chce všem býti vše. A jak září jeho majestátní rys nezištnosti a bezúhonnosti! Úřad učitelský není mu úřadem výdělečným, nýbrž božskou službou lidstvu. Nevynáší mu ani tolik, aby mohl býti živ, jest odkázán na almužny svých věrných. Čemu učil, sám napřed konal. Kristus je opravdu nejdokonalejším vzorem učitele.

Jedinečnou jest i jeho *učební metoda*, t. j. způsob, jak jednal se svými žáky, lidem. Užívá metody *mírné i přísné*. Jak laskavě povzbuzuje lidi k dobru svými zaslíbeními! Jak nádherně předvádí nebe rozumu a fantasií svých posluchačů, jak mocně pobádá vůli, aby po tom nebi zatoužila, příslibem moci, cti a radosti, které duši na věčnosti očekávají! Kolikráte za sebou slyšíme ta radostná slova: blahoslavení atd. Kde vidí ctnost, chválí. Činí zázraky, aby dokázal své božství, ale činí je i proto, aby ukázal zvláštní svou dobrotu, kterou chce získati srdce posluchačů. „Dobrý jest“ (Jan 7, 12). Tato dvě slova sv. Písma dosvědčují, že přímo uchvacoval lidi všech vrstev a stavů. To byla metoda mírná! — Ale užíval i metody přísné: výtek, domluv, hrozeb a trestů. Hrozbou pomáhá se paměti, rozum a pozornost se bystří, vůle zoceluje. Této přísné metody začíná používatí teprve tehdy, když jí bylo třeba. Teprve po tříleté bezvýsledné práci počíná svému lidu pro jeho nevěru a zatvrzelost ohlašovati zavržení. Teprve po dlouhých a laskavých pokusech vyslovuje několikráte: Běda zatvrzelým farizeům, když viděl, že u nich není ani trošky dobré vůle. Kristus spojoval harmonicky metodu mírnou s metodou přísnou, opravdový mistr v umění vychovatelském!

Tento božský způsob výchovy zaručoval výsledek. Kristus získával všecky. *Šel za ním obyčejný lid*, který byl stržen jeho šlechetnou popularitou, přívětivostí a přispěním ve všech potřebách. — Šli za ním *boháči*, kterých nevyhledával v jejich domech, nýbrž dal se jimi vy-

hledávati a prositi, které pak opatrně uváděl na pravou cestu. — Sli za ním *učenci*, kterým mírně a šetrně vyvracel jejich předsudky a pomalu vedl k výšinám pravdy. Zvláštní péči věnoval a proto také nej-
mocněji působil *na apoštoly*, které ve své škole v každém ohledu bezpečně vyzbrojil k apoštolské činnosti.

Celou práci vychovatelskou podřídil Kristus *výchovnému cíli*. Co je cílem každé výchovy? Život věčný! Od Boha jsme vyšli, k Bohu máme zase přijíti, dosažení věčného života je naší povinností. Člověk má býti řádným občanem státu; musí však býti dokonalým křesťanem, aby mohl vejíti do věčné blaženosti. Život věčný je víc než život čas-
ný, musí tedy všechno vzdělávání a vychovávání v první i poslední řadě vésti k nebi. „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?“ (Mt. 16, 26). Všecko vzdělání a vychování musí posilovati duši v mravních ctnostech, musí člověka připodobňovati Kristu. Cestou na tuto výšinu je cesta božích přikázání. „Chceš-li do života vejíti, ostříhej přikázání.“ Silu k mravnímu hrdinství dávají Kristovy svátosti. Z každého člověka má býti vychován světec. To je ta pravá kultura. U národa takto kulturně vychovaného není duše otrokem kultury, nýbrž jejím králem! *Jest tedy v kultuře nejdůležitějším náboženství*. Podle toho, jak národ je nábožensky vzdělán a vychován, taková jest i jeho kultura. Kulturní výše i bankrot kultury závisí od náboženského života. Míti kulturu neznamená uměti ovládati elektrické motory, přechysti všecken literární šmejd, páchat podvody, býti prohnáním, nejmoderněji se oblékati — mítí opravdovou kulturu znamená býti duchovně zralým, rozuměti Bohu, své duši, učiniti ji králem všech mocí, které ducha člověka ohrožují. Míti opravdovou kulturu znamená *činiti ze sebe druhého Krista*.

Můžete, rodičové i vychovatelé, na své dobré svědomí říci, že jste vychovávali světce? Jest vaším nejvyšším cílem výchovným činiti ze svěřenců druhé Kristy? Kdo vás tomu naučí? Ani Rousseau ani Pestalozzi ani Komenský! Tomu učí jedině světový vychovatel Ježíš Kristus, musíte tedy do školy tohoto krále duchů.

2. Kristus — vůdce duchů.

V druhém listě k Timoteovi (4, 3) oznamuje sv. Pavel tomuto biskupovi, že bude čas, kdy lidé „zdravého učení nesnesou“. Nežijeme v tomto čase? Nejsou dnes tisícové, kteří nesnesou zdravé pravdy o Bohu, o božství Kristově, o pádu člověka, o potřebě milosti a vykoupení, o soudu a věčném zavržení, o nutnosti víry, o čistotě, o svatosti a nerozlučitelnosti manželství, o sebezáporu a trpělivém nesení kříže?

„Nashromáždí si učitelů podle vlastních chťičů.“ Nevolí si naše doba učitele a vůdce, kteří vyhovují i lidským přáním a chťičům, kteří mluví o naprosté svobodě, osobní autonomii, o užívání světa až do vyžití se? „Od pravdy sluch svůj odvrátí a obrátí se k bájím.“ Nejsou to báje, co se lidstvu hlásá o přirozeném náboženství, nepotřebě milosti, a lidstvo tomu věří? Proto ten zmatek v duchovním životě národů, pro-

to bezradnost a zoufalství. Kdo tu pomůže? Kdo vyvede lidstvo ze tmy ke světlu? *V církvi stále žijící Kristus!* On vzal do svých rukou vedení duchů, když řekl apoštolům: „Jděte do celého světa, učte všechny národy...“ Všecky národy, všechny duchy mají volati do své školy, všechny mají učiti zdravé pravdě. „Já jsem s vámi po všechny dni až do konce světa. A pošlu vám Ducha pravdy, jenž vás naučí všeliké pravdě, neboť z mého vezme a zvěstuje vám.“ Ve své církvi zůstává Kristus vůdcem duchů až do konce světa, neboť církev je základ a sloup pravdy.

Chceme-li zvědět, co jest pravda, musíme jíti do školy církve a slyšeti, co církev, vedena a osvětlena Duchem pravdy, od počátku hlásala. Celou pravdu má jediné církev, neboť v prvních letech po nanebevstoupení Páně nebyly hned svaté knihy napsány, neobsahuje tedy ani Písmo sv. vše, co Ježíš činil, a čemu učil, pravíť sv. Jan výslovně na konci svého evangelia: „Jest však ještě mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš; kdyby se napsaly každá zvlášť, myslím, že by ani celý svět neobsáhl těch knih, které by se musily napsati.“ Musíme slyšeti církev, t. j. její neomylný úřad učitelský.

Moderní svět nechce se podrobiti církvi, nechce uznávati její učení. Napětí mezi vírou a vědou povstalo tím, že jsme je stavěli na roveň. Věda není pravda! Po pravdě duch lidský hladoví, po vědě ne. Věda jest jen jedna cesta k pravdě. Jest lhostejno, jakou cestou přicházíme k pravdě. Obor vědy je široký jako svět, je tak omezený jako svět. Nejsou otázky, které jen víra správně zodpoví? Každý článek víry (dogma) je obohacením ducha, rozšířením duševního obzoru, nikdy však ochuzením ducha, tedy skutečným pokrokem, žádným ohlupováním.

Proč tedy konflikt vědy a víry? Opravdová věda neodporuje víře, víra neodporuje opravdové vědě. Konflikt je možný jenom tehdy, není-li věda dosti poctivou nebo nebylo-li porozuměno náležitě pravdám víry. Mluví-li zoolog o podobnostech a rozdílech u člověka a opice, musí svědomitě a poctivě uvést všechny rozdíly. Přehání-li v podobnostech, není divu, že dovozuje původ člověka z opice. Věda musí býti poctivou, nesmí domněnky vydávati za pravdu. I slovům Písma sv. musíme náležitě rozuměti. Písmo sv. přidržuje se tehdejšího způsobu mluvy. Mluví-li o stvoření světa Bohem, o ráji a jeho ztrátě hříchem, o hříchu dědičném a vykoupení, sděluje pravdy Bohem zjevené.

Moderní člověk ve svém velikášství odmítá každé poručníkování a vedení, odmítá tedy i vedení církvi. Moderní člověk nechce býti dítětem, chce býti dospělým, nechce tedy ničeho slyšeti o slovech: budeš, musíš, nesmíš! Kristus přikázal církvi učiti, ale také zachovávat všecko, co přikázal. A tu je kámen úrazu, neboť člověk nechce žíti podle víry, nechce odříkání a sebezapírání, nechce bojovati a zlo přemáhati. Nechce se dáti vésti Kristem, nejvěrnějším a nejšlechetnějším králem duchů, svěruje se raději lidem a přátelům méněcenným, nevěrcům, mluvkům a agitátorům.

Můžeme se tedy diviti té vnitřní prázdnotě tisíců? Bez mravního života je člověk duševním mrzákem. Každý potřebujeme pevné ruky, pev-

ného vedení. Jako turista ve vysokých horách se svěřuje spolehlivému průvodci a dává se jím vésti, musí se i člověk dáti vésti od mládí až ke hrobu mravními zásadami, učením církve svaté, aby duch jeho byl ušetřen tyranie nízkých vášní a žádostí. Dnešní člověk potřebuje více pevné vůle, mravní síly, a zvláště jí potřebuje katolík. Vůle musí být králem, musí krotiti různé bestie v nitru člověka. Abychom byli hrdiny, duševními velikány, dává nám Kristus skrze svou církev sílu milosti. Milost je síla z Boha. Stav milosti je účast na božském životě. Milost posiluje nás v hodinách pokušení a zkoušky. Jen touto boží milostí, touto nadpřirozenou silou stává se člověk nadčlověkem, světcem.

Ježíši, králi, buď králem našeho ducha! Světlo světa, vyveď nás i všecko lidstvo z bludů a pochyb. Svou pravdou buď králem našeho rozumu! Věříme pevně, co nám k věření předkládáš skrze církev svou. Buď králem naší vůle! Nechceme, aby byla otrokem vášní. Chceme býtí dítkami božími, chceme žítí ve stavu milosti, chceme býtí svatými, svatými muži, ženami, svatou mládeží.

K r i s t u s - K r á l s r d c í

V dějinách světových se dočítáme o četných vládčích a tyranech, kteří poddané krutě utiskovali. Čteme, že mnozí stali se panovníky jen krveproléváním a násilím. Srdce se chvěje při vzpomínce, co tropili tito ďáblové v lidské podobě. — Otevřeme-li Písmo svaté, knihu knih, dočítáme se o králi světa, před nímž poklekají pozemšťané, nebešťané, i ti, kteří jsou v podsvětí. Tento král činil jen dobro. Srdce při čtení o dobrotě tohoto krále naplněno radostí, láskou a vděčností. Toho krále znáte všichni! Jest jím Ježíš Kristus, král lidských srdcí. *Tento král je magnetem a centrem všech srdcí.* Pojdme k němu do školy a studujme:

- 1. srdce tohoto krále,*
- 2. srdce jeho dětí, poddaných.*

1. Srdce tohoto krále je plné šlechtnosti, lásky a věrnosti.

Slechtným srdcem královským je srdce Ježíšovo, plné milosti a ctností. Srdce Ježíšovo je mistrovským dílem Ducha svatého. Spojením přirozenosti lidské s přirozeností božskou dostává člověk Ježíš nejvyšší královská práva a nejvyšší vědění, je také pomazán a zastíněn svatostí a božstvím. Proto o něm praví nebeský Otec: To je můj milý Syn, v něm se mi zalíbilo. — K tomu přistupuje jako druhý dar královský nejkrásnější milost posvěcující v nejvyšší míře. Proto sv. Jan nazývá srdce Ježíšovo plné milosti. Z tohoto pramene milosti mohou všichni lidé čerpatí, jednotlivě i společně, a nikdy ho nevyčerpají. „Z plnosti jeho všichni jsme obdrželi, a to milost jednu za druhou“ (Jan 1, 16). Ježíš, král milosti!

Je-li Ježíš králem milosti, pak *jako člověk neměl hříchu*, nebyl vůbec hříchu schopen. Jako vůdce lidstva k milosti, jako Vykupitel lidí nemohl Kristus hřešiti. Jeho život zná jen jedinou pohnutku: činití vůli nebeského Otce. Tu je základ jeho bezhříšnosti, neboť hřích je vzpoura proti vůli nebeského Otce. Proto právem se táže Ježíš svých nepřátel: „Kdo z vás bude mě vinití z hříchu?“ (Jan 8, 46). Bezhříšný Kristus jest nejen velkolepým, nýbrž jedinečným zjevem v dějinách lidstva. Dějiny neznají muže před Kristem a po Kristu, který by se mu vyrovnal. Když ho soudili, *sháněla velerada a slepi vůdcové lidu svědectví*, hřích proti Kristu. A nenašli! *Pilát* znovu ho vyslýchá a musí doznati: Já na něm žádné viny nenalézám! *Jidáš* zná Krista velmi dobře, mohl tedy svůj černý čin omluviti, svědomí své uklidniti, kdyby našel na Kristovi jen poskvrnku hříchu. V lítosti a zoufalství musí doznati: Zhřešil jsem zradiv krev spravedlivou. Král srdcí stojí tu před námi v závrtné výši svatosti a milosti. Kristus, skutečný král milosti!

S touto přemírou milosti je harmonicky spojena i přemíra *ctností*. Kristus je ideální člověk. Má všechny ctnosti a to v míře nejvyšší. Vizme *lásku k Bohu!* „Můj pokrm jest činiti vůli toho, jenž mě poslal“ (Jan 4, 34). Srdce jeho hoří nejčistší láskou k Bohu. — Vizme *lásku k bližnímu!* Dává život za své přátele i nepřátele, diktuje světu přikázání lásky k bližnímu, neúprosně žádá od svých vyznavačů lásku k nepřítelům. — Vizme *čistotu!* Je králem čistých; zakládá stav, který nesmí dělati kompromis s tělem, stav panický, který se zřiká manželství pro království nebeské. „Kdo může chápati, chápej“ (Mt. 19, 12). — Vizme *trpělivost!* Vizme *pokoru a mírnost!* Jest to Beránek boží. Jest bičován — mlčí; plivají mu do obličeje — mlčí; odsuzují ho bezdůvodně k smrti — mlčí; přibíjejí ho na kříž — mlčí! A ještě s kříže volá slova odpuštění; „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ To je triumf trpělivosti, triumf mírnosti, pokory, triumf lásky k bližnímu a nepřítelům. Proto jen Kristus může a smí volati: Učte se ode mne — jeden jest vůdce váš! A jak mocně působí přemíra jeho ctností na lidi! Všecko vynakládá, aby odstranil předsudky mezi stavy a třídami, všechny lidi chce získati. Jak je nám blízkým jako chudé dítě, jak mocně na nás působí jeho život jako řemeslníka, jak uchvacuje jeho prostá mluva jako učitele, jak nenápadně činí zázraky ke cti Boží a na důkaz svého božství! A což teprve ta prohlubeň pokory v utrpení a smrti! Vpravdě Srdce Kristovo je srdcem nejslechetnějším, nejdokonalejším!

Srdce Ježíšovo je plné lásky. Irsko mělo svého velikého vůdce Daniele Connela. Život svůj zasvětil svému lidu. Za největších obětí mečem ducha a slova vybojoval lidu svobodu. Když ho odsoudili do žaláře, modlil se lid za něho, dával sloužiti mše svaté, sbíral peníze na jeho osvobození. Když se to podařilo, očekávali ho zástupové u bran vězení a ve slavném průvodu vedli ulicemi města. Volali nadšeně: Sláva králi Danielovi! Byl jejich miláčkem, králem jejich srdcí. A čím jest tento nejslechetnější přítel lidu proti Kristu a jeho královské lásce k lidem! Královské srdce Ježíšovo je plné lásky pro všechny lidi *v životě i smrti*.

Kdy, kde a který král miloval tak *dítky* jako Kristus? Na lokty je

béře, mazlí se s nimi, žehná jim, dává přísný zákon na jejich ochranu. — Kdy, kde a který král miluje *chudinu* jako Kristus? Slepí vidí, hluchí slyší, chromí dobře chodí, malomocní se očišťují, ochrnutí berou lože svá a jdou zdraví domů, mrtví vstávají z hrobů. — Kdy, kde a který král miloval *hříšníky* jako Kristus? Podezřívají ho, nedbá toho: Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní. „Nepřišel jsem volat spravedlivé, nýbrž hříšné ku pokání“ (Lk. 5, 32—33). Z Magdaleny vyhání sedm ďáblů, lotra na kříži omilostňuje v posledním okamžiku — nejsou to hvězdy naděje první velikosti pro všechny hříšníky až do konce světa? Kristus je vpravdě největším přítelem lidu. Právem proto volá sv. Pavel: „Nemiluje-li někdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž proklet“ (1. Kor. 16, 22). Ježíš je králem lásky v životě.

Ježíš je také *králem lásky ve smrti*. Jeho láska není sentimentální, neprojevuje se jenom slovy, projevuje se skutky, obětí a smrtí. Lidstvo po pádu Adamově bylo Bohem zavrženo. Kdo je měl zachrániti? Kdo mohl smýti vinu lidstva? Lidstvo sice samo se snažilo Boha usmířiti obětmi zvířat i lidskou krví, ale tím nemohlo odčiniti nekonečnou vinu. Musí býti člověk na věky zavržen? Kdo plně usmíří Boha? Přichází Syn Boží v podobě lidské se srdcem plným lásky pro padlé lidstvo. Jde na Golgotu, dá se přibíti na kříž, visí tu mezi nebem a zemí. Dokonáno jest! Vina je smyta, nebe otevřeno, Bůh usmířen. Kristus je králem lásky ve smrti. Najdeme někde více lásky, větší lásku? Není naší povinností. řídití se zásadou: život za život, oběť za oběť, ránu za rány? Vše pro Krista!

Srdce Kristovo je plně královské věrnosti. Chce s námi věčně býti, ustanovuje tajemství nejsvětější Eucharistie. Při poslední večeři béře do ruky chléb, žehná, láme a dává učedníkům svým se slovy: Toto je tělo mé, které se za vás vydává. Toto tělo, které za vás i všechno lidstvo zítra bude obětováno, je přítomno pod touto způsobou chleba. A béře kalich s vínem, žehná jej, podává učedníkům se slovy: Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vydává za mnohé na odpuštění hříchů. Krev má, která zítra na kříži za lidstvo prolita bude, jest přítomna pod touto způsobou vína. A přikazuje jim: To čiňte na mou památku! Sv. Pavel píše: „Kdykoli totiž jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavad nepřijde“ (1. Kor. 11, 26). Ve mši svaté obětuje se za nás Ježíš z lásky a věrnosti k nám a bude se obětovati až do konce světa.

Náš podiv se ještě zvětšuje, uvažujeme-li věrnost této lásky až do konce. Při mši svaté je *svaté přijímání*. Král lásky a věrnosti chce býti hostem našeho srdce, spojuje se s námi nejtěsněji. Srdce k srdci, duše k duši, láska k lásce. Mohl krásněji připoutati naše srdce k srdci svému? Ó lásko až do konce! Chválíme tě, Srdce Ježíšovo, srdce královské lásky a věrnosti, děkujeme ti, klaníme se ti! Učiň srdce naše podle Srdce svého!

2. Srdce dětí (poddaných) tohoto krále má být svaté, niterně zušlechtěné, věrné.

a) Srdce dětí tohoto krále *má být svaté!* Bůh stvořil člověka k obrazu a podobnosti svému, dal mu nesmrtelnou duši, dává mu posvěcující milost. Milostí posvěcující vstupujeme jako živí údové, jako královští poddaní do říše krále srdcí. Jsme poddanými Krista, krále milosti a svatosti. A žijeme ve stavu milosti posvěcující? Těžký hřích znamená vládu satanovu v srdci. Proto musíme mít srdce čisté, musíme mít milost posvěcující, chceme-li být Kristovými poddanými. Král milosti i na to pamatoval, ustanovil svátost pokání, abychom mohli srdce očistiti, aby mohl být králem našeho srdce. Z toho nutně vyplývá, že máme jíti vždy k svaté zpovědi, máme-li srdce těžkým hříchem poskvrněné. Srdce poddaných, dětí tohoto krále má být svaté.

Má být *niterně zušlechtěné*. Srdce naše jsou zanedbána, světským prachem znečištěna. Zapomínáme, že děti krále milosti a svatosti musí srdce přetvořiti, niterně zušlechtiti, posvěcovati. Zapomínáme toho, necháváme srdce pustnouti různými vášněmi, hněvem, závistí, smyslností, lží, bezohledností, pýchou. Dříve správně lidé cenili člověka podle kultury srdce, charakteru, dnes se hledí jen na zevnějšek, proto dnes nutno stále zdůrazňovati: pěstujte kulturu srdce, zušlechťujte je niterně. Dílem božské prozřetelnosti je zavedení úcty božského Srdce Páně. Toto královské Srdce krále milosti a svatosti je jedinou záchranou našich srdcí před zpustnutím. Král milosti a svatosti ukazuje prstem na své Srdce, jakoby všem říci chtěl: nejhlavnější věcí v dnešní době je kultura srdce. Položme i my prst na srdce svá. Podobají se Srdci Ježíšovu? Všichni nahlížíme, že potřebujeme *více pevné vůle a více milosti boží*. Pevná vůle a milost boží jsou dva klíče k zušlechtění srdce. Člověk přichází na svět s hříchem dědičným — je bludem, že člověk jest od přirozenosti dobrým — a nese si do života i všechny následky hříchu dědičného, které se projevují v zeslabení vůle a její náchylnosti k zlému, musí tedy vůle být posilována sebezáporem, odříkáním, přemáháním zla. Kristus žádá neúprosně dresuru duše: „Chceš-li kdo za mnou přijíti, zapři sám sebe a následuj mě“ (Mt. 16, 24). — Které jsou tvoje hlavní vášně? Hněv, netrpělivost, neláska, závist. Můžeš zkrotiti a přemoci tyto bestie svého nitra? Ano! Pohled na Srdce Ježíšovo tiché, trpělivé, plné lásky, bojuj proti nim bezohledně denně — a budeš vítězem! Potřebuješ k tomu jen trochu pevné vůle a lásky k Bohu. Je tvou vášní snad smyslnost? Pohled na nejčistší Srdce Ježíšovo, přemáhej zlou žádostivost těla, očí, ovládní jazyk, sluch, tělo, fantasii — a budeš hrdinou! Je to snad pýcha, bezohlednost, zpučnost? Pohled na Srdce Ježíšovo, pokorné, láskyplné a poslušné srdce — a budeš vítězem! Vůli posiluje každé hodné svaté přijímání, choď tedy i často k svatému přijímání s náležitou přípravou. Více dobré a pevné vůle u tebe, více milosti od Boha! Jen pevnou vůlí a milostí zušlechtíš niterně své srdce. Srdce podle Srdce Ježíšova, Ježíšův duch, Ježíšovy ctnosti, toť známky celého křesťana.

Srdce dětí tohoto krále milosti a svatosti má *býti věrné*. Když Garcia Moreno byl zvolen po druhé presidentem, psal svatému Otcí Piu IX.: Račiz Vaše Svatost vyprositi mi u Boha milost, abych svou krev směl vycediti pro toho, jenž za nás na kříži krev svou vycedil. Netrvalo dlouho a tento president-hrdina byl zednáři zavražděn. Proč ho nenáviděli a úkladně zavraždili? Vládl podle zásad Kristových, ducha jeho uplatňoval ve školách, v politice, v otázkách sociálních, v zákonodárství, zkrátka všude. — Dnešní doba nenávidí Krista, vzplanul hrozný zápas mezi duchy. Tu Kristus, tam Belial! Heslo dnešní doby zní: víra — nevěra! Belial volá: Pryč s Kristem, nepotřebujeme Boha, pryč s náboženstvím ze škol, z politiky, z tisku, z veřejného života. Papež Pius IX. nazval tento mor laicismem. — Na kterou stranu postavíme se my, katoličtí mužové, katolické ženy, katolická mládež? Naše místo jest jedině na straně Krista, jemu musíme zachovati věrnost až k smrti! Proto zasvěcujeme srdce svá Kristu, králi milosti a svatosti, a obnovujeme mu znovu slib věrnosti, který jsme dobrovolně učinili při prvním svatém přijímání: Ježíši, odřikáme se ďábla, nečistoty, hříchu. Chceme a budeme tvá přikázání svědomitě zachovávat. — Ježíši, věříme všemu, co svatá církev jménem tvým nám k věření předkládá. — Ježíši, slibujeme ti, že přetvoříme srdce svá podle Srdce tvého. Svatými chceme býti. Ježíši, tvými jsme, tvými býti chceme v životě i smrti!

K r i s t u s - K r á l r o d i n y

Otázka velmi důležitá: Co bude z našich rodin? Národ, jehož rodiny vážně churaví, dohrál roli v dějinách světových. Rodiny jsou buňkami národů, nositelkami a prameny pozemského života, zdatnosti a mravnosti. Nejhorším nebezpečím rodin nejsou bytová krise, otázky výživy a nezaměstnanost. Rozumná sociální politika může je odstraniti nebo aspoň zmírniti. Jediná sociální politika pád rodin nezadrží. Rodina není útvar mechanický, nýbrž organický, který musíme léčiti v nitru, má-li býti zdravým. Proto může na smrt nemocné rodiny zachrániti jen síla duchovní. Touto silou je náboženství, a pravím to s důrazem, jen katolické náboženství. Jen katolické náboženství má krále rodin, jenž svými zákony a svým duchem povznáší rodiny k pozemskému ráji. Tomuto králi, Kristu, zasvěcujeme rodiny tohoto místa i celého národa, aby byly zdravými a podobaly se svatě Rodině nazaretské.

Kristus, král rodin, dává rodinám troje požehnání:

1. *Posvěcuje jejich kořeny,*
2. *posvěcuje jejich kmen (pokolení),*
3. *posvěcuje jejich květ.*

1. *Kristus posvěcuje kořeny rodiny.* Kořenem, základem rodiny je manželství. Manželství připomíná spojení Krista s církví. Kristus zůstal svobodný; musel zůstat ženichem pro svou nevěstu, církev — věřící.

Spojení Krista s církví vyznamenává se *svatostí, jednotou, nerozlučitel-
ností a plodností*; tyto známky musí tedy míti i manželství, spojení
muže a ženy.

Hřích Adamův byl hroznou katastrofou pro lidstvo, která stihla i
manželství, které se řítilo do propasti. Přichází Kristus, a dříve ještě
než svět vykoupil svou smrtí na kříži, činí z manželství svatyni, proud-
noše milosti, *činí z něho svátost*. Uzavírají-li dvě křesťanské osoby, muž
a žena, manželský svazek, *je toto jejich spojení odleskem a obrazem
spojení Krista s církví*. Mužové a ženy, chápáte tuto velikost a důstojnost
tohoto životního spojení? Každý manžel musí býti nápodobou Krista.
Pozorujte dobře, co činí Kristus! Pro svou nevěstu, církev, lidstvo o-
pouští nebe, přijímá roucho této nevěsty, lidskou přirozenost, jde na
Golgotu a obětuje za ni svůj život. Živí ji svou pravdou, zanechává jí
své tělo a svou krev za pokrm a sílu pro všechny časy. Kristus je pro svou
církev plný lásky, obětí, věrnosti. To je obraz, každý manžel musí býti
nápodoba. Pro svou ženu musí míti lásku, obětí, musí o ni pečovatí,
jí chrániti. Proto píše sv. Pavel: „Muži, milujte své manželky, jakož i
Kristus miloval církev“ (Efes. 5, 25). — Koho máte býti nápodobou, vy
ženy? Církev, nevěsty Kristovy! Pozorujte ji, jak klečí o vánocích u
jesliček, jak je smutnou na Velký pátek u hrobu svého ženicha, jak
jásá o velikonocích při prázdném hrobu, jak věrně zachovává jeho při-
kázání, ba i evangelické rady. Každá manželka musí svého muže mi-
lovatí, býti mu oddána a podřizena ve všem, co je správné před Bohem
a svědomím, má býti ctnostná, charakterní. Tak žádá manželství v krá-
lovství Kristově, které má býti jeden duch, jedno srdce. Jeden je ochrán-
cem druhého, jeho strážcem, vůdcem k nebi. To je možné jen tehdy,
je-li Kristus králem manželství.

Kristus, král manželství, zaručuje manželství *pevné trvání* v lásce a
svornosti. Mezi Kristem a církví není rozdělení, není svárů, není trhlin.
Církev žehná, Kristus dává k tomu svou ruku. Církev ve svatém přijí-
mání rozdává chléb života, Kristus dává k tomu své tělo a svou krev.
Všude jednota, svornost, souhlas. To je vzor. Manželství musí býti ná-
podoba, nesmí míti trhlin, nesmí tu býti sváry, rozdělení, rozvody a
rozluky. Přirozeně, že mohou býti v tom či onom různé názory, ale ty
se při dobré vůli snadno vyrovnají, jsou-li oba manželé proniknutí du-
chem Kristovým, dovedou-li odstraňovatí to, co by harmonii mohlo
rušiti. — Kristus vyžaduje věrnost a jednotu i v myšlenkách a žádos-
tech, nevěru přísně odsuzuje. „Já však pravím vám, že každý, kdo hledí na
ženu, aby jí požádal, již zcizoložil s ní ve svém srdci“ (Mt. 5, 28). Ta slova
zní zcela jinak než řeč románů, filmů, divadel, kde nevěra se vynáší a vele-
bí jako hrdinství. A což teprve ta hrozná horečka rozvodová! Toto dítě li-
beralismu natropilo již hrozných spoust v národě! Rozvody jsou při-
mým výsměchem zákonům Kristovým! Ježíš praví: „Každý, kdo pro-
pouští svou manželku a bere si jinou, cizoloží, a kdo si bere propuště-
nou od muže, cizoloží“ (Lk. 16, 18). A opakuje: „Kdo propustí man-
želku svou a pojme jinou, cizoloží proti ní, a propustí-li žena muže
svého a vdá se za jiného, cizoloží“ (Mr. 10, 12). „Co Bůh spojil, člo-

věk nerozlučuj“ (Mr. 10, 9). Co Bůh spojil, nemůže rozloučiti ani stát, co Bůh zakazuje spojití, nemůže spojovati ani stát. Manželství mezi katolíky před Bohem uzavřené může rozloučiti jediná smrt. Rozvody, kterých úžasně přibývá, jsou hrobem národů. Co bude z dětí rozvedených manželství? Státníci i zástupci lidu, dejte si říci, že kořen rodiny, manželství, je zdravý jen tehdy, je-li Kristus králem rodiny a v rodině. Mužové i ženy, dejte si říci, že manželství je šťastné jen tehdy, je-li jeho základem Kristus, král manželství. Jen Kristus je skalou, svatým, pevným základem manželství!

2. *Kristus posvěcuje kmen rodiny, dítě.* Dítě je rozšířením rodiny. Dítě je poutem manželství. Kolik dětí, tolik pout váže srdce rodičů. Proto se Kristus tolik o děti zajímal. Jest i králem dětí.

Kristus děti miluje, chrání, učí.

a) *Kristus děti miluje.* Zcela znaven usedá za večera pod košatý strom, aby si tu odpočinul. Matky sem spěchají s dětmi, aby jim požehnal. Apoštolové jim brání. Kristus nemile dojat, praví: „Nechte dítě jíti ke mně a nebraňte jim“ (Mr. 10, 14). I podávali mu dítky, vzkládal na ně ruce a žehnal jim. Který král se tak o dítky zajímal? Kristus přišel na svět i pro děti, pro mládež. Vidí v nich miláčky andělů a nebeského Otce, vidí v nich své bratříčky a sestříčky, sám také byl dítětem. Vidí v nich spoludědice svého království, na které mají nárok milostí posvěčující: „Takových je království nebeské.“ Kristus vidí i vznešené cíle, které dřímají v srdcích těchto maličkých, kteří jsou zárodkem národů i církve. Odtud něžná láska a úcta Kristova k dětem. Tato láska Kristova k dětem nadchla tisíce a tisíce mužů i žen, že život svůj zasvětili péči o dítě, ošetřování a výchově mládeže.

Děti mají právo na Boha, na Krista. „Nechte dítě jíti ke mně.“ Dítě má právo na modlitbu, právo na náboženskou výuku ve škole, má právo zvědět, kdo jest Bůh, proč člověk žije, kdo je Kristus, jaká je věčnost. Toto právo je svaté, nikdo nesmí je dítěti bráti. Pamatujte si to všichni zástupcové lidu a ustaňte již jednou s bohaprázdnými návrhy na beznáboženskou školu! Učitelé i učitelky, kteří pohrdáte Kristem a jeho učením, pamatujte, že dítě má svaté právo na svého krále Krista! On zve děti k sobě. „Nechte dítě jíti ke mně a nebraňte jim.“ Tato slova Kristova dávají dětem právo na náboženskou školu. Nestačí jen náboženská hodina, celé vyučování musí býti prodchnuto duchem Kristovým. Toto božské právo musí stát respektovati, Kristus a církev nedají si nikdy vzíti právo na katolické školy. Pro katolické děti katolické školy.

b) *Kristus chrání děti;* chrání jejich život pozemský a chrání i jejich vyšší život. Dva veliké zločiny mají mnozí manželé na svědomí: vraždu nezrozených a strach před dítětem. Rodiče, nesvědomití lékaři a nesvědomité asistentky vraždí děti před zrozením, což je zločin na životě dítěte. Utratiti život je vždycky zločinem, třeba to byl život dítěte sotva měsíc starého. Až tito ubožáci přijdou k soudu, nebudou volati sladké jméno matky, ale budou proklínati vražedníci! Strach před dítětem

vede k zneužívání manželství. Proč Bůh manželství ustanovil? Podle vůle boží má být manželství semenišťem nového pokolení. Kdo toho nedbá, pohrdá vůlí boží a těžce se prohřešuje. Bude-li se manželství zneužívat, vymrou rodiny, zaniknou národové. Katoličtí rodiče nesmí nikdy zapomínati slov Kristových: „Kdo přijme jedno z takových dítek pro jméno mé, mne přijímá“ (Mr. 9, 36). Dítě je dar nebes!

Ježíš chrání i vyšší život dětí. „Kdo by však pohoršil jedno z malíčkových těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby kámen mlýnský zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské“ (Mt. 18, 6). Ježíš předvídal zkázu, kterou mládeži působí špatná výchova a špatné vedení. Vrahy dětské duše jsou rodiče, kteří neslušně mluví o víře, církvi, knězi; kteří klejí, druhé nenávidí, jsou nespravedliví. Vrahy dětské duše jsou dělníci a kamarádi, kteří bezbožně a nemravně před mládeží mluví; vrahy dětské duše jsou nesvědomití umělci, redaktoři, spisovatelé, učenci, kteří počítají jen na lidské vášně a pudy. Vrahy lidských duší jsou divadla, biografy, různé podniky odvádějící mládež od Krista, krále mládeže. Běda, běda všem vrahům duší dětských a duší naší mládeže!

c) *Kristus učí děti.* „I odebral se s nimi do Nazareta a byl jim podán“ (Lk. 2, 51). Kristus převzal povinnosti dítěte a svědomitě je plnil. Příkladem i slovem ukazoval, jak mají děti plniti čtvrté boží přikázání. Ctíti otce i matku neznamená jen si jich vážiti, nýbrž skutkem dáváti jim lásku svou najevo, poslouchati je ve všem, co je správné před Bohem a svědomím. Poslušnost přestává jenom tehdy, kdyby rodiče chtěli své vážnosti a autority zneužiti proti vůli boží. Tu je rozhodným: Sluší více poslouchati Boha, než lidi; kdo miluje otce neb matku více než mě, není mne hoden. Ježíš svým příkladem je dětem zářivým vzorem. V nejhroznější chvíli a za největšího utrpení rozpomíná se na svou drahou matku, a stará se o ni, svěťuje ji svému miláčkovi. Synové a dcery, pozorujte tuto lásku Ježíšovu!

Ježíš byl rodičům poddán do 30. roku svého života. A co často slyšíme? Syn neb dcera v letech mnohem mladších drze rodičům odpovídají: „Nedám si od vás poroučeti, budu dělati, co za dobré uznávám!“ To je vzpoura, revoluce proti čtvrtému přikázání božímu. Kletba stihne takové děti. „Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, zlořečení pak matčino z kořene vyvrací základy“ (Sir. 3, 11). Tak chrání Kristus kmen rodiny, dítě!

3. *Kristus posvěcuje květ rodin.*

Květem rodiny je rodinná láska, která se projevuje *společnou prací, společným utrpením, společnou radostí.*

Ježíš *společnou prací* okusil a pěstoval rodinnou lásku. V potu tváře vydělával si denní chléb. Základem rodinné lásky je zásada: jeden za všechny, všichni za jednoho. V rodinách, které v tomto duchu Ježíšově společně se starají, společně pracují, společně šetří, panuje opravdová láska rodinná. Vrací-li se otec, dospělý syn či dcera po denní

práci do rodiny s vědomím, že pracovali pro rodinu a pro Boha, panuje v té rodině jednota, svornost, láska. Pracuje-li matka, aby z příbytku učinila malý pozemský ráj, je tu jednota, svornost, láska. Jeden pracuje za všechny, všichni za jednoho.

Rodinná láska projevuje se *společným utrpením*. Příčinou všech utrpení svaté Rodiny byl Syn Boží. Pronásledování, vyhnanství, utrpení od Betlema až na Golgotu. A právě utrpení spojovalo tyto tři nejsvětější osoby na zemi nejněžnější láskou. Co vytrpěla matka Ježíšova, když se setkala se synem svým na cestě křížové a stála pod křížem! — Rodinná láska kvete jen tam, kde utrpení je společné. Tu platí zásada: sdílená bolest, poloviční bolest. Jeden druhého těší, jeden druhému pomáhá, mírní jeho bolest, utrpení. Rodinná láska podstupuje tu zkoušku ohněm.

Kristus žehná rodinné lásce *ve společné radosti*. Jaká radost, když svatá Rodina společně se modlila, společně do Jerusalema putovala, společně svátky světla! Radost svaté Rodiny byla hlavně radostí náboženskou, neboť vše se točilo kolem Ježíše, Boha, a radost v Bohu je radostí nejčistší, nejhlubší a nejpožehnanější. — Každá rodina může okoušeti pravé lásky, je-li ovládána společnou radostí. Rodiče s dětmi jdou v neděli odpoledně společně na procházku do boží přírody. Otec vysvětluje dětem pořádek a účelnost v boží přírodě. To jistě láska v Bohu! Rodina vrací se domů osvěžena tělesně i duchovně. V jiné rodině jsou jmeniny rodičů. Děti přicházejí rodičům přáteli a ohlašují: „Tatínku, maminko, dnes jsme za vás obětovaly svaté přijímání.“ Jsou-li rodiče a děti za jedno v Bohu, při svatém přijímání, při bohoslužbě, při modlitbě, tu musí kvéstí pravá láska rodinná. Tam ale, kde jednotliví členové rodiny jsou sobečtí, jen sami pro sebe chtějí mít radost, tu je neútulno, smutno, tu není pravé lásky rodinné. Příbytek jest jim jen místem spánku, nemocnicí, útulkem při špatném počasí. Vyhledává-li jeden člen rodiny hostinec, jiný společnost, divadlo, sport, tu není rodinné lásky, taková rodina hyne. Naše rodiny nutně potřebují návrat k duchu svaté Rodiny. Kristus musí být králem v rodinách! Kristus, král rodin, učiní rodiny zdravými, šťastnými, pozemským rájem.

Rodiče, děti, manželé, prohlášte dnes slavnostně Krista králem svých rodin! — Ježíši, králi, lid tvůj před tebou klečí na kolenou se všemi svými starostmi i bolestmi. Jsou tu manželé, kteří chtějí tě mít svým králem, aby si zachovali věrnost a lásku, aby dobré i zlé společně v trpělivosti snášeli, jeden druhého posilovali na cestě k nebi. — Jsou tu rodiče, kteří tě chtějí mít svým králem a králem svých rodin, aby zachovávali svědomitě tvá přikázání, abys požehnal jejich práci, jejich radost, jejich utrpení. — Jsou tu děti, které se ti zasvěcují, aby prospívaly věkem, moudrostí a milostí, charakterem a ctnostmi před Bohem i lidmi. — Žehnej, Ježíši, našemu národu, aby byl bohatý rodinným štěstím, rodinným pokojem a rodinnou láskou! Králi rodin, tvými jsme, tvými být chceme!

K r i s t u s - K r á l n á r o d ů

Celý svět volá zachránce. Musí jím býti osobnost moudrostí všechny převyšující, všemu rozumějící, všechny národy uspokojující. Kde je takový zachránce? Nabízeli se již lidstvu mnozí, ale všichni zklamali. Katolík nepotřebuje hledati zachránce národů, katolík ho zná. Jen proto národové tak hluboce poklesli, že ho nechtějí uznávati, že jím pohrdli a opustili ho. Zachránцем národů je Ježíš Kristus, Bohočlověk. Mají-li býti národové zachráněni, musí On řídit život národů. Jeho království zajišťuje národům:

1. *sociální pořádek,*
2. *sociální právo,*
3. *sociální lásku.*

1. *Kristus chrání sociální pořádek národů.*

První mocí, která zajišťuje blaho národů, je *autorita*. Naše doba autoritou pohrdá, je její nepřítelkyní, poněvadž mnozí své autority zneužili, poněvadž lidská pýcha a domýšlivost nechce si dáti nikým poroučeti. Bez autority a pořádku nedaří se rodinám, státu, národu. *Kristus král chrání a požaduje autoritu rodiny, autoritu státu, autoritu církve.*

„Pod mocí muže budeš, on bude nad tebou panovati“ (Gen. 3, 16). Nadřizenost muže, podřizenost ženy. Tím je ulomen hrot každé přehnané emancipaci žen. — Ježíš dal dítěti i ostatním členům rodiny příklad svou poddaností. Vrátil se do Nazareta a byl poddán matce a pěstounovi do 30. roku věku svého. Požaduje plnění čtvrtého přikázání božího do poslední písmenky. Rodiče poroučejí, děti poslouchají ve všem, co je správné před Bohem a svědomím. Kristus zaručuje pořádek v rodinách.

Rodiny tvoří stát. Stát je tu pro rodiny, ne rodiny pro stát. Kristus nechtěl sám vykonávati moc státní. „Království mé není z tohoto světa.“ Nechtěl království politické a hospodářské, podržel si jen království duchů, duší, srdcí. Když Pilát ve své pohanské nadutosti vládařské mu praví: „Se mnou nemluvíš? Nevíš-li, že mám moc tebe propustiti a mám moc tebe ukřižovati?“ Ježíš mu odpověděl: „Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby ti nebylo dáno shůry“ (Jan 19, 10 — 11). Kristus tu *ohlašuje celému světu původ světské moci*. Všecka moc je shůry, od Boha, ne od lidu, ani státu. Znáte slova Kristova, státníci, vůdcové stran, parlamentáři? Kristus sice ponechává národům voliti si státní formu, chtějí-li míti monarchii nebo republiku, ale všecka moc, kterou stát vykonává, je od Krista. „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.“ Kristus dává tuto moc světským vládařům, aby touto *svěřenou mocí* udržovali ve státě pořádek. Proto také uznal a respek-

toval stávající politické poměry. Uznává moc Pilátovu a podřizuje se jeho rozsudku, třeba byl křiklavě nespravedlivým. A již dříve prohlásil: „Dávejte císaři, co je císařovo.“ A svým učedníkům přikazuje: „Všecko tedy, co vám řeknou, zachovávejte a čiňte, ale podle skutků jejich nečiňte“ (Mt. 23, 3). Pro pořádek musíme se někdy podrobiti i tyranovi. O užívání i zneužívání moci musí každý vladař skládati Kristu účty. Každá moc musí být vykonávána v jeho duchu, podle božského práva, podle Desatera. Je-li porušeno božské právo, překročuje světská moc svou kompetenci, příslušnost, obor své moci, hřeší. Božské právo je nad právo lidské. Ne suverenita lidu, nýbrž suverenita Boha.

Jako zcela novou moc založil Kristus pro své království moc církevní. Oborem její působnosti jsou všechny zájmy duší, věčnosti, všechna práva boží, celý obor Bohem zjevené pravdy a božské milosti. Majitelem a orgánem této boží moci je živý učitelský úřad jeho církve, papež a jemu podřízení biskupové. „Cokoli svážete na zemi, bude svázáno na nebi, a cokoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ (Mt. 18, 18). To je základní listina veškeré moci pro řízení Kristova království pozemského. Kristus se ztotožňuje s touto živou mocí církevní: „Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá“ (Lk. 10, 16). Tento ochranný zákon církevní moci musíme dnes hlasitě a zřetelně hlásati národům a jejich vůdcům, neboť je velikým hříchem moderní doby, že nechce viděti znamení Syna člověka na nebi. Moderní svět nechce Krista a jeho církev uznati za veřejnou moc, která udává tón a dává život. Laicismus Krista a církev vyhání z politiky, ze škol, z rodin, ze soukromého i veřejného života. Heslem doby jest: *odluka církve a státu*. Toto heslo odporuje zdravému rozumu. Má-li stát pečovat o hmotné a pozemské blaho lidu, má-li zase církev starati se o blaho duševní a věčné, může býti štěstí národa zajištěno jen tehdy, *pracují-li obě moci ruka v ruce*, podporují-li jedna druhou. To platí hlavně v těch otázkách, na kterých má zájem stát i církev. Stát smí na př. dávat zákony o majetkových záležitostech manželství, nikdy však nesmí zasahovati v podstatu manželství. Manželství ve své podstatě jako svátost podléhá jen a výhradně moci církevní. Volání po *konkordátech* je tedy voláním po přátelské spolupráci státu a církve. Volání po odluce je zjevným odporem a jistou nenávistí ke Kristu, je to volání: „Pryč s křížem ze školy, pryč s náboženstvím z veřejného života, pryč s křesťanstvím ze zákonodárství státního!“ Běda národům, odtrhnou-li se od Krista a jeho církve! Slova Kristova: „Kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan“ (Mt. 18, 17), jsou pravdiva v tom smyslu, že národ, který církve neposlouchá, stává se pohanským. Národ bez Krista je odsouzen k zániku!

2. Kristus chrání sociální právo národů.

Mluví se často o bezprávných lidech, čímž se míní, že jisté stavy zmocnily se práv lidu a nespravedlivě jich využívají. Podle Krista je právo *stavovské, vlastnické, pracovní*.

Kristus uznával stavovské a společenské rozdíly a nezavrhoval jich jako nemravných, nýbrž sám často mluví o mistru a učedníku, o služebníku a pánovi, neboť stavy jsou jako orgány a údové v těle lidské společnosti. Rolníci, řemeslníci, obchodníci, úředníci, průmysloví dělníci jsou odkázáni jeden na druhého. Jen tehdy možno mluvit o šťastném rozluštění sociální otázky, respektují-li bratrsky stavy jeden druhý, pomáhají-li si bratrsky. — Ježíš požaduje vzájemný ohled stavů. Nehlásá komunismus, neruší tedy třídy bohatých a chudých. Nezná proletariát a panstvo. Chce nové sociální lidstvo, ovládané zákonem lásky. „Všichni jsme bratři“ (Mt. 23, 8). Otroctví těmi slovy v zárodku potlačeno. Ježíš požaduje úctu k osobnosti, s nejmenším z bratří svých staví se na stejný stupeň. Vyžaduje úctu a bratrství od poroučejících i poslouchajících, od představených i podřízených. Volá své běda boháčům, vykořisťujícím chudinu, běda těm, kteří utiskují vdovy a sirotky, kteří zadržují neb ujímají mzdy dělníkům. Sobectví, egoismus, toť kořen třídní nenávisti. V přikázání Kristově: milovati budeš bližního svého jako sebe samého — je více sociální moudrosti než ve všech sociálních zákonech sociologů celého světa. Kde není tohoto základu, marně léčí mudrci nemocné tělo lidstva.

Kristus chrání právo vlastnické. Dnešní svět je jako dvě děti, které si kazí slavnostní náladu štědrovečerní bojem o jedno jablko. Co jest takovým jablkem sváru dnešního lidstva? Statky pozemské, mé a tvé. Na jedné straně mnozí křičí: Všecko je mé! To je bezcitný kapitalismus. Jiní na druhé straně zase křičí: Vše patří všem! Nesvědomitý komunismus. Kristus horským kázáním odstranil v boji o mé a tvé nejhlubší kořen překrucování práv. Požaduje uvolnění ducha, jeho od-poutání od statků pozemských. „Blahoslavení chudí duchem.“ Člověk musí stát nad věcmi tohoto světa, jinak se stane otrokem jejich, a je neschopen pracovat pro zájmy ducha, pravdu a milost. Proto praví Kristus: „Boháč vejde těžko do království nebeského... Snáze jest velbloudu projítí uchem jehelním, než boháči vejítí do království nebeského“ (Mt. 19, 23—24); neboť „nemůžete Bohu sloužiti a mamoně“ (Mt. 6, 24). Tím Kristus neodsuzuje a nezavrhuje soukromý majetek. V národě jsou a budou boháči, bez bohatství, bez kapitálu není pokrok možným. „Byl jeden člověk bohatý, a ten se odíval v purpur a jemné plátno a hodoval každého dne skvostně. Jeden pak žebrák, jménem Lazar, ležel u vrat jeho pln vředů, a žádal se nasytiti z drobtů, které padaly se stolu boháčova, ale nikdo mu jich nedával“ (Lk. 16, 19 — 21). Tímto podobenstvím znázornil Kristus škody, bezcitnost, hříchy bohatství. Kdo užívá majetku jen k opatření všelikého luxusu a k hodování, to je kapitalismus necitelný, který se neleká podvodů, vykořisťování, utiskování. Tento sobecký duch užívati mamonu jen k svému prospěchu ovládá i vrstvy nezáměrné, neboť i ony touží po majetku jen proto, aby si mohly dopřáti luxusu a dobře se míti. To je snad jediný důvod zdvihání pěstí proti boháčům a hrozby všeobecným převratem. — Bezcitný kapitalismus nedbá nářku chudiny, jeho zásadou je: chudina musí býti s cesty odstraněna, aby nadčlověk, egoista, mohl klidně

panovati. Zcela jinak mluví Kristus: „Učiňte si přátele z mamony nepravé, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů věčných“ (Lk. 16, 9), t. j. zjednávejte si zásluhy pro nebe, užívající podle vůle boží statků pozemských, jež právem lze zváti mamonou nepravou, poněvadž odvracující od statků vyšších, nebeských, nevedou k blahu pravému. Bohatství je povinno dávatí almužny. Jen almužna štědře poskytovaná odvrací ducha boháčova od sobeckosti a lakoty, jen almužna zaceluje trhliny a překlenuje hlubokou propast mezi boháči a chudinou.

Ježíš chrání právo práce. Jak se stavěl Kristus k práci? Potvrzuje povinnost práce, kterou Bůh již v ráji lidstvu přikázal. „Pojal tedy Hospodin Bůh člověka a postavil ho v rozkošném ráji, aby jej vzdělával a hleděl si ho“ (Gen. 2, 15). Tento zákon práce zůstává i po pádu člověka a Ježíš se mu podrobuje, sám jako tesařský dělník pracuje do 30. roku věku svého. Zná různé třídy pracovníků své doby z vlastního pozorování: rozsévače, rolníka, vinaře, rybáře. Když přišel čas, aby opustil Nazaret a z dělníka se stal prorokem, učitelem lidu, stává se z dělníka rukou dělníkem hlavy, a tato duševní práce vyčerpávala jeho síly více než práce tělesná. Práce duševní nebyla mu ulehčením, spíše přitížením, vyčerpávala plně jeho síly. Práce duševní není zahálkou, jak mnozí neprávem soudí. Kristus nevychoval lidstvo k zahálce. Líný služebník dostává přísnou důtku, mužů na trhu zahálějících táže se: Proč tu stojíte celý den zahálějíce? Kristus není nepřítelem kultury, jemu a církvi jeho děkuje kultura za svůj pokrok.

Ježíš požaduje za práci odměnu. Jeho zákon mzdy praví: „Hoden jest dělník mzdy své“ (Lk. 10, 7). Toto evangelium nutno zdůrazňovati předárcům a podnikatelům. Práce je zákon chleba. Ježíš sám nosil mzdu za práci domů k podpoře svaté Rodiny, která nebyla živa ze zázraků, nýbrž z práce rukou. Každý dělník musí tolik vydělati, aby mohl slušně vyživiti svou rodinu. Je to do nebe volající nespravedlností, hromadí-li se z mozolů lidských do obrovské výše kapitál, když dělník živoří se svou rodinou při vši šetrnosti. Tím se práce člověku zprotivuje, nenalézá v ní radosti.

Ježíš požaduje oduševnění práce. Ježíš považuje svou práci tělesnou i duševní za příkaz Otce. Práce má býti bohoslužbou, milostí. Proto byl Ježíš dělníkem věrným a dokonalým, jakého svět před ním neviděl a po něm neuvidí. Nikdo tak nespojoval modlitbu a práci, t. j. starost o blaho pozemské se starostí o blaho věčné, jako Kristus. Práce bez oduševnění, bez posvěcení je prací pohanskou. Práce pro tělo nesmí nikdy zatlačovati práci pro duši a srdce.

3. Kristus chrání sociální lásku.

Kristus byl přítelem lidu, demokratem v nejlepším slova smyslu. Chodil dobře čině, praví Písmo svaté, t. j. rozdávaje dobrodiní všeho druhu chodil s místa na místo. Byl ztělesněnou láskou. Pro luštění sociálních otázek dává veliké přikázání lásky: Miluj bližního svého jako sebe samého. Ježíš požaduje *lásku příznivou, pomáhající a odpouštějící.*

Co praví láska příznivá? Tvůj bližní je člověkem jako ty, má hlad jako ty, touží po štěstí jako ty. Co chceš, aby jiní činili tobě, čini ty jim. „A jak chcete, aby lidé činili vám, i vy činite jim“ (Lk. 6, 31). To je příznivá *láska rozumu*. Vyžaduje neúprosně humanitu a zakazuje brutalitu, požaduje lidských ohledů, zakazuje zvířeckou bezohlednost. Soucit s bližním není morálkou babiček, jak mnohdy možno slyšeti! Podobná slova jsou hlásáním brutality, zvířecké bezohlednosti. — K příznivé lásce rozumu musí se připojiti *hlubší láska srdce*. Láska mezi lidmi potřebuje hlubších důvodů, musí býti láskou křesťanskou. Tato láska praví: Tvůj bližní je vykoupen krví Kristovou jako ty, bližní je tvým bratrem a tvou sestrou v Kristu, všichni jsme dětmi jediného Otce! Tato láska řídí se zásadou: pomáhám jiným pro Boha, odpouštím jim pro nebeského Otce. Egoismus, sobectví nemá v lásce, Kristem požadované, místa. Ježíš hlásá socialismus lásky, ne sobectví; socialismus náboženství, ne politiky; socialismus odpuštění, ne nenávisť. Symbolem, vnějším znamením této lásky a jednoty, je svaté přijímání. Učený klečí vedle neučeného, prácedárce vedle dělníka, řemeslník vedle rolníka, boháč vedle chudáka, kníže vedle poddaného. Všechny ovládá týž duch Kristův, všichni dostávají stejnou milost Kristovu. Národy může usmířiti a usmíří jen tato křesťanská láska!

Ježíš požaduje lásku pomáhající. Skrývá se za našeho spolubratra, který mezi námi žije, strádá, bojuje a trpí. Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili. Trpí-li Kristus nouzi v bratru tvém, můžeš k němu býti necitelným? Jak mnoho lidí ztratilo víru v Boha jen proto, že ztratili víru v pomáhající lásku lidí! Znáte dnešní dobu? Pak jistě víte, jak bída volá z různých přibytků, z domů sirotků a asylů opuštěných! Tisíce a tisíce lidí musí zhytnouti hladem, nepomůže-li láska lidí dobrých srdcí. Naši zásadou musí býti: raději všichni hladověti, než jediný hladem zemřít. Přímo hrůzou se chvějeme při slovech Písma svatého, která pronese Kristus při posledním soudu nad těmi, kteří neměli lásky pomáhající: Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného. A hned podává odůvodnění: neboť lačněl jsem, a nedali jste mi jísti, žíznil jsem, a nedali jste mi pítí... Radostí naplněna srdce naše, slyšíme-li slova Kristova: Pojdte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa, neboť lačněl jsem, a dali jste mi jísti, žíznil jsem, a dali jste mi pítí... Tu odpovědí jemu spravedliví: Pane, kdy jsme tě viděli lačného... Odpověď Ježíšova zní: Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.

Ježíš požaduje lásku odpouštějící. V denním styku lidí jsou často zápletky a obtíže. Mnohdy jsou to maličkosti, které ruší svornost a sejí nsvornost. Jaké maličkosti mnohdy jsou příčinou dlouhých a vášnivých nepřátelství! Ježíš všecky ty obtíže zná a proto chce všemu hněvu zabrániti přísným přikázáním: Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují (Mt. 5, 44). Tato slova neplatí jen mučedníkům, kteří se modlí za své nepřátele, platí všem národům všech století, platí všem lidem a stavům. Hněv mu-

síme přemáhati, odpouštějící láska musí opanovati srdce. Aby se nikdo nemohl vmlouvati, že je to nemožné, dal mu Ježíš sám příklad, když na kříži umíraje prosil nebeského Otce za své nepřátele: Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí. To je triumf ducha nade všemi pocity pomsty, to je triumf náboženství nade všemi spory a nenávisťmi mezi lidmi. Svět bude jen tehdy velikou rodinou národů, bude-li jeho králem Ježíš, král lásky!

Otec rodiny byl smrtelně raněn pytlákem. Četníci i úřady na něho doléhali, aby jmenoval onoho pytláka, by mohl býti náležitě potrestán. Těžce raněný odpověděl: Nebudu ho jmenovati, jest otcem rodiny, nechci rodinu uvrhnouti do bídy. Se slovy: odpouštím mu, skončil. Ježíši, králi lásky, kéž bychom měli více takových hrdinů lásky! Paprskem své božské lásky rozpal ledová srdce našeho národa, abychom si bratrsky pomáhali, bratrsky se snaželi, bratrsky spolutrpěli! Žehnej národu, aby všechny stavy a třídy lidu žily v lásce a spravedlnosti! Králi pokoje, dej nám ten pravý pokoj! Chceme býti bratry a sestrami!

K r i s t u s - K r á l s l á v y

Kristus jako člověk je vpravdě velikánem. Veliká je jeho moc, jako krále světa. Veliký je ve svém majestátu, veliký dokonalým charakterem a přemírou ctností. Veliký magnet lidských srdcí a lidských duchů. A proč tedy Kristus všude nevitězil a nevitěží? Odpověď je snadnou: Národové i lidé, kteří se ho přidržují, jsou šťastni, poněvadž jim dává své požehnání. U těch Kristus vítězil a vítězí. Národové i lidé, kteří jím pohrdají, jsou nešťastní, nemají jeho požehnání, u těch Kristus nevitěží. Dějiny v minulosti, přítomnosti i budoucnosti byly, jsou a budou dějinami Krista, krále vítězného. Kristus je kamenem úhelným. Kteří ho zavrhli, odňato bude od nich království boží, kámen úhelný je rozdrť. Abychom ještě jednou svou víru v Krista upevnili, znovu láskou a věrností ho ujistili, pozorujme Krista, krále vítězného, v jeho triumfu.

- 1. Kristus — vítězný král včera,*
- 2. Kristus — vítězný král dnes,*
- 3. Kristus — vítězný král na věky.*

1. Kristus vítězný král včera.

Je Květná neděle. Hosanna! Ať žije náš král! Tak provolával lid Kristu při jeho slavném vjezdu do Jerusalema. Všechen lid byl na jeho straně, jeho věc stojí dobře. — Však běda! Náhlý obrat v pěti dnech. Je Velký pátek. V síni velerady, v nádvoří, na chodbách volají: Na kříž s ním! Ukřížujte ho! Jeho lid stává se jeho katem. Apoštolové se rozprchli, jejich sny o mesiánském království jsou zničeny, je s ním konec! Mrtvý Kristus leží v hrobě. To je ten vítězný král?

Ano! Jest jím a zůstane jím! „Zdali nemusel to Kristus trpěti a tak

vejít do slávy své?“ (Lk. 24, 26). Velký pátek není ukončen, má pokračování v nedělním ránu. Nepřátelé postavili ke hrobu silnou vojenskou stráž, Ježíš nesmí z hrobu vyjít, nesmí nad nimi panovat. Proti moci božské je moc lidská dětským počínáním. V neděli časně zrána povstává Kristus svou vlastní mocí, vychází jako vítěz nad smrtí slavný a nesmrtelný z hrobu. Strážní ho vidí, zachvěli se a stali se jako mrtví. Podplaceni nepřáteli prohlašují, že učedníci odnesli tělo jeho, když oni usnuli. Jsou usvědčeni ze lži. Učedníci Vzkříšeného viděli, mluvili a jedli s ním, Tomáš dotýkal se jeho ran. — Kristus skutečně vstal z mrtvých! Alleluja! To je jeho triumf a vítězství nad hříchem na kříži, jeho triumf a vítězství nad smrtí. Král slávy! Tím začíná jeho vítězná cesta dějinami světa.

2. Kristus je vítězným králem dnes.

Dějiny lidstva od příchodu Kristova jsou dvojhrou Velkého pátku a nedělního rána velikonočního, a budou jí až do konce světa. Kde jest od té doby Kristus Velkého pátku? Kde je Kristus a jeho věc a království v nebezpečí? Brzo po jeho nanebevstoupení začíná *pronásledování* jeho věrných, přicházejí doby mučedníků. V proudech teče krev křesťanů, pronásledují je k úplnému vyhlazení. Pronásledování uchylují se do katakomb. Zdá se, že království Kristovo bude zničeno. Kde je vítězný král dob mučednických? — Tu jest! Krev mučedníků stává se semenem nových křesťanů. V slabých lidech, kteří cedí svou krev, vítězí Kristus nad pohanstvím a židovstvím. Věrnost ve víře, hrdinná mysl těchto prvňáků křesťanů mocně působí na pohany. Ti hrdinové umírají jistě pro pravé náboženství! Pronásledování jsou u konce, křesťanství za císaře Konstantina dostává svobodu, stává se státním vyznáním na západě. Kristus vpravdě králem vítězným!

Nastává třetí Velký pátek. *Bludaři* útočí zběsile na církev. Z řad křesťanů jsou ti zrádci, jidášové, kteří popírají pravdy Kristova učení, překrucují je, a tisíce pokřtěných ve jménu Boha trojjediného strhují s sebou. Vydrží království Kristovo tento nápor, odolá či podlehne vnitřnímu rozkladu? — Odolá! Nepodlehne! Vítězný král je tu! Já s vámi jsem až do konce světa. Povstávají velcí obhájci křesťanství, *apologeté*, a bojují neohroženě proti bludům. Vysvětlují, objasňují, prohlubují náboženské pravdy. Církev Kristova vychází jako vítěz. Kristus zůstává králem vítězným.

Nastává čtvrtý Velký pátek — *stěhování národů*. Obstojí v tom zmatku malý hlouček věřících? Podivuhodné jsou cesty Páně! Divocí národové přijímají křesťanství, misionáři ve všech zemích horlivě pracují, v několika stoletích Kristus panuje nad Evropou svou pravdou, svou kulturou, svými zákony. Právo státní, právo národní, právo rodinné buď se na tomto úhelném kamenu. Kristus je králem vítězným.

Nastává pátý Velký pátek. Pohanství se svým nepřátelstvím ke Kristu chce slaviti svůj vjezd do Evropy. *Renesance* chce odstraniti křesťanská zřízení a křesťanské právo a zavéstí řád a právo pohanské. Co se stane?

Bude Kristus, vítězný král, sesazen, přemožen? Zpohanštění Evropy v posledních čtyřech stoletích rychle pokračuje, Evropa zapomíná, že za svou kulturu děkuje Kristu a jeho církvi. Vše marno! Je tu ještě Kristus, vítězný král! V 16. a 17. století vítězí ve *velikých světcích* a vítězí až dodnes. Kristus zůstává králem duchů a srdcí. — Vyženou-li ho z některé země, odpadnou-li od něho a jeho církve, zakotvuje v jiné, která je jeho evangelia hodnější — v Asii, Africe, Číně. Nikdy tak nekvetly *misie mezi pohany* jako v posledních stoletích. — Kdy papež, jeho zástupce na zemi, vítězněji potíral bludy a nevěru jako v době liberalismu a svobodného zednářství? Koncil tridentský a vatikánský jsou duchovními triumfy Krista, tvrzemi proti každému zeslabení a znetvoření jeho pravdy. Brány pekelné nepřemohou vítězného krále!

Na konci světa ukáže se jako vítězný král *při posledním soudu*. Bezbožnost a nemravnost mohou zdánlivě slaviti triumfy, pošťvané masy Krista a jeho církve se zříkati, nepřátelé Kristovi státi v popředí států a národů. celí národové od něho odpadnouti — nikdo z nich neunikne jeho soudu. Nechtěli jeho požehnání, propadnou jeho trestu. „Všecka pokolení země uzří Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s mocí a slávou velikou“ (Mt. 24. 30). „A shromáždění budou před ním všichni národové“ (Mt. 25, 32). Budou tu velicí duchové vědy, kteří křičeli, že Kristus je mrtev, že ho sesadili s trůnu, ale tady celé lidstvo pozná jejich klam a podvod. Sami doznají: my blázni byli, mylili jsme se, klamali sebe i jiné. Kristus, král duchů, bude veřejně uznán králem pravdy. Soudce je králem vítězným! — Před trůnem jeho stanou ředitelé států a diplomati, vůdcové stran a zástupci lidu, spisovatelé, redaktoři. Řekne jim něco? Ano! Mnozí z nich vyháněli ho z veřejného života, na jeho místo postavili program svých stran, svůj tisk. Tato bezbožnost zaviňovala války, revoluce, třídní a rasovou nenávisť, bídu národů. Celé lidstvo pozná, že jen pod vládou Kristovou mohl býti svět rájem! Kristus je středem světových dějin, národů, kultury. Proto jako hlava lidstva vynáší rozsudek. Hrozně zníti bude pro ty, kteří žili a žijí bez Boha, Krista. „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a andělům jeho. I půjdou tito do trápení věčného. Spravedlivým řekne: Pojdte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa. I půjdou spravedliví do života věčného.“

3. Kristus zůstává vítězným králem na věky.

Kristus slaví vítězný vjezd s vyvolenými do věčné slávy. I ti nejmenší v království nebeském jsou králi. Následují Krista, ozdobeni vítěznými korunami, každý ve své kráse. Kristu po pravici kráčí jeho matka, královna nebe a země, matka křesťanství, ve své slávě. Průvod ubírá se k trůnu věčného Otce, nad jehož hlavou vznáší se Duch svatý, dárce světla a milosti. Syn předstupuje před nebeského Otce a mocným, milým hlasem prosí: „Otče, přišla hodina; oslav Syna svého, aby Syn tvůj oslavil tebe. Já jsem tě oslavil na zemi, dokonav dílo, které jsi mi dal,

abych je činil“ (Jan 17, 1 a 4). „A já jsem jim dal slávu, kterou jsi mi dal. Otče, chci, aby, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, by viděli slávu mou“ (24). Otec bere korunu slávy, kterou od věčnosti Synu svému určil, a korunuje jí člověka Krista a v něm celé spravedlivé lidstvo. To jest ona koruna, na které pracovali všichni spravedliví, proroci i apoštolé, kněží i laici, panici i hrdinové manželství, i spravedliví pohané. Tuto korunu zhotovil nebeský umělec, Duch svatý, jenž dovede vše nejkrásněji spojit. Jsou a trpějí se na ní tisíce a tisíce perel z potu mužů i žen, kteří se upotili v apoštolské práci pro Krista; trpějí se na ní slzy nemocných a ubohých, krev mučedníků, modlitby vyznavačů, duševní boje a odřikání panen a paniců. Nahoře, zcela blízko pod křížem, září diamant ceny a krásy neobyčejné, matka Páně s neobyčejnou milostí a překrásnými ctnostmi, po Kristu člověku nejdokonalejší a nejkrásnější bytost, jaká kdy na zemi byla. To je koruna slávy, kterou jednorozený Syn Boží jako hlava lidstva a ve jménu dokonalého lidstva na věky nositi bude. Tam ve věčném ráji budeme s ním korunováni, budeme s ním kralovati, budeme-li toho hodní! Krása nebe nedá se popsat. Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují! Kristus, král vítězný, je jím na věky ve slávě své. Jeho poddaní jako vítězi jsou s ním ve slávě na věky!

Alleluja! Máme krále, plného moci a moudrosti, svatosti a lásky, slávy a velikosti! Jemu patří, jemu musí patřiti život náš! Jeho budeme milovati, jemu věrně sloužiti. Každý pravici na srdce a říkejte v duchu se mnou:

Ježíši, buď králem našeho rozumu! Věříme v tebe!

Buď králem našeho srdce! Milujeme tě, budeme zachovávatí svědomitě tvá přikázání, poslouchati hlasu církve tvé!

Buď králem našich rodin! Chceme ti sloužiti!

Buď králem naší vlasti a našeho lidu! Budeme za tebe bojovati!

Tvými jsme, tvými býti chceme na věky!

O B S A H

Kristus a dnešní svět	3
Kristus — Bůh	6
Kristus — Král z boží milosti	10
Kristus — Král duchů	14
Kristus — Král srdcí	19
Kristus — Král rodiny	23
Kristus — Král národů	28
Kristus — Král slávy	33